

İKİ SES OLMAK

Bir virüsle türünün geleceği konusunda endişeye kapılan insanlık, topyekûn mücadeleyi başarmaya çok yaklaşmışken, kıtalar ötesinden siyahi bir insanın suç işlediği gerekçesiyle nefesi kesilerek öldürülmesi üzüntü vericiydi. Canlı tanıklık ettiğimiz bu olay karşısında, tüm insanlık nefessiz kaldı. O günden bu yana dünyada hiçbir şeyin eskisi gibi olmamasını dilemek temel arzumuz oldu.

Bir insan, bir insanı öldürebilir mi? Öldürürse, niçin öldürür? Dünya yazı tarihi Habil’le Kabil arasında başlayan yanlıştan sonra, bu temel sorun üzerine hep düşündü, yazdı ama asla bir sonuç elde edemediğini göstermekte. İnsanlık hala acılar içinde kıvranıp duruyor. Çeşitli kıtalarda derisinin renginden ötürü katledilen insanlar varken; başka başka coğrafyalarda da inançlarından dolayı acımasızca yine insanlar katlediliyor. Küçük Katil bir devlet çocukları yalnızca Müslüman oldukları için sorgulamaya, tutuklamaya, işkence ile insanlığın gözleri önünde acımasızca öldürmeye devam ediyor. Onları yüzyıllardır yaşadıkları topraklardan sürüp çıkarmak, yersiz ve yurtsuz bırakmak istiyor. Diğer canlılar ve doğa, hatta virüsler insanlığa ayırım yapmadan eşit davranırken, Âdemoğlu kendi arasında adil olma yeteneğini bir türlü kazanamıyor. Tüm inançların “Ölümcül Günah” olarak gördüğü bu tutumdan insanı ve insanlığı hiçbir şey arındıramadı. Ne camide ne havrada, ne kilisede veya herhangi bir tapınakta bundan arınmanın yolunu bulamadı insanlık. O nedenle: “*kirlenmiş hiçbir insan ve devlet arınmaz çan sesinde*” Diye haykırdı kapağımızdan şair.

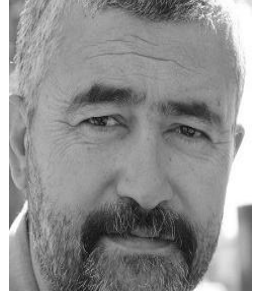
Haykırmak, sorunu çözümüyor biliyoruz. Dünyada küçükte olsa önce kendi yanlışımızı düzeltmek için varız. Onun için yazıp, çizip okuyoruz. “Ele verir talkını kendi yutar salkımı.” anlayışına asla yakın durmadık durmayız. Böylesine yakın olmaktansa bizim sesimizi dünyanın öte uçuunda duyan biri bulunsun yeter. Akalemler iki ses olmak için çıkıyor. İki ayda bir...

akalemler

- Mustafa İBAKORKMAZ
“Kaosun Kutsal Kitabı”
- Rıdvan YILDIZ
“Bir Portakal Mezarı”
- Vildan Poyraz Coşkun
“Pencere”
- Zehra M.KONSUK İVECAN
“Meğer Başrolü Kapmışım”
- Burhan KALE
“Erciyes’te Kırk Mağara”
- Melike ÇELİK
“Pencere”
- Alaaddin ÜNAL
“Çocuk Dediğin”
- Fatma DAĞLI
“Uyudun Uyanamadın Olacak”
- Hızır İrfan ÖNDER
“Yalnızlık Üçlemeleri”
- İbrahim SAVAR
“İntikamın Böylesi”
- Hilal KUTLU
“Oblomov Üzerine”
- Emre KARASU
“Yalnız Yıldızlara”
- Kurtuluş ÇELEBİ
“Mum”
- Funda KARA
“Ben”
- Pınar ALKIŞ
“Topraktan Betona”
- Gölge SÜMER
“Sorumlu Değilim”

KAOSUN KUTSAL KİTABI

Mustafa İBAKORKMAZ

Ahir Zaman Habercisi

Sel Yayıncılık tarafından Işık Ergüden Çevirisiyle 2016 yayınlanan Kaosun Kutsal kitabı sırf isminden dolayı ne kadar dikkatimi çektiyse iki kere satın almışım. Biri ilk çıktığı dönemde, diğeri epey sonra. Zaten kitabı okumam da aldığım ikinci nüshaya nasip oldu. Semih Gümüş, *“Albert Caraco, düşünme biçimimizi etkileyebilecek pek çok düşünür gibi uzağımızda kalmış. Bu ülkenin bu gün yaşadığı kaos ve toplumun bütün moral değerlerini acımasızca yok eden siyasal düzeni, Caraco’nun sert düşüncelerine sahici bir karşılık veriyor. Caraco bugünkü durumumuzu açıklamak için yaptığımız sorgulamaya nitelikli katkılar yapabilir.”*¹ Diyor. Kitap tanıtımında ise şu ifadeler yer alıyor;

“20. yüzyılın son kâhin-peygamberi Albert Caraco’dan tüm insanlığa bir lanettir Kaos’un Kutsal Kitabı. Nietzsche’den bu yana hiçbir filozofun gösteremediği yıkıcı gücü taşıyan, bir münzevinin kendisine “rağ-men” kültleşen metni... Soğukluğu, dolaysızlığı ve berrak karamsarlığıyla eşsiz, bir “nesnellik fanatiği”nin bedduası... Üremeye, üretmeye ve tüketmeye bir reddiye; şehirlere, beton katmanlarına, budala politikacılara, böcekleşmiş yığınlara, gökten firar etmiş tanrılara bir lanet... Çağın ender münzevi düşünürlerinden birinin kaleminden yoğun, sert, kehanet dolu, provokatif ve karanlık bir metin.”

Kitap boyunca Nietzsche gibi karamsar bir nihilistin, iflah olmaz bir münteherin ruh halini takip etmek mümkün. Yıllar yılı intihar düşüncesiyle yaşayan, dolayısıyla hayatı katlanılmaz, dünyayı yaşanılmaz bulan karamsar bir ruh, Kaosun Kutsal kitabında hayatla ve dünya ile hesaplaşır. Hayatı ve dünyayı karşısına almasının, bir an önce çekip gitme telaşına düşmesinin nedeni onun umutlarını tüketen, karamsarlığa iten insanlardır. Bu nedenle münzeviliğinin, öfkesinin sebebi açıktır. Kaosun Kutsal Kitabı’nda ise öfkesinin sivrilttiği bir kalem vardır. Dolayısıyla dünya üzerinde gereksiz gördüğü kalabalığa öfkesini kusarken sarsıcı, tam da Işık Ergüden’in *“Bir Ahir Zaman Peygamberi, Sınıflandırılmaz Düşünür Albert Caraco”* başlığını taşıyan giriş yazısında belirttiği gibi cümleleri bir dinamit lokumuna dönüşür. Zihinlerimizde havai fişek gibi fırlar ve patlar. Fakat, kitabı dikkatle okuduğumuzda yine girişteki yazıda belirtildiği gibi her türlü ırkçılığa bir karşı çıkış olarak değerlendirebilir miyiz? Caraco’nun insan kalabalıklarından nefreti bir kinaye veya ters köşe yapma, zıddını kastederek öğretme işlevini mi üstlenmiştir? Yoksa gerçekten insanlara karşı bir nefret mi söz konusudur? Bu ayrıca üzerine düşünülmesi gereken bir konu.

Fakat açık olan konu şu. Albert Caraco, içinde yaşadığı batı toplumuna kıyameti haber veriyor. Gerçekten kitap boyunca açıkça görülen, dünyanın geri kalanında yaşayan öteki insanları da ilgilendiren bir gerçek varsa, yaşadığımız çağın Ahir Zaman oluşu ve kaçınılmaz bir kıyametin giderek yaklaştığıdır. Caraco’nun çarpıcı cümlelerinde bu haber vardır. Zaten kaçınılmaz bir sonun haberi çarpıcı olmak zorundadır. Caraco bir yönüyle insanları habersiz yaşadıkları bu gerçekle, tam da buna uygun şekilde çarpıcı bir şekilde uyarır.

Oradaki “Biz”den kasıt kim?

Albert Caraco, ötekiler olarak gördüğü insanları çok net tarif eder. Onlar böcekler gibidir. İğrenç ve durmadan üreyerek dünyayı işgal eden mahlûkattır onlar. Fakat bir de “biz” diye tanımladıkları var. Okur,

¹) Semih Gümüş, Radikal Kitap, 26 Şubat 2016 Cuma

Caraco'nun sarsıcı üslubu karşısında elbette kendini iğrenç böceklerle özdeşleştirmez. Dolayısıyla Caraco'nun iğrendiği, çokluklarından yakındığı o güruhun içinde göremez kendini. Okur, bir insan olarak Caraco'nun biz dediğini büyük ihtimalle insan olarak algılar. Ama Caraco okuyup ona hak verecek kadar bilinçli bir insan. Doğal olarak böyle bir insan olduğunu düşünen okur, yazar tarafından aşağılanan güruhun içinde görmez kendini. Fakat Kaousun Kutsal Kitabı'nda Caraco'nun "biz" dediği ve kendini içerisinde gördüğü, dünyanın kurtuluşu için ümit beslediği insanlar kimlerdir? Bu sorunun cevabı verilmeden, yazarla bir okur olarak özdeşlik kurmak muhtemelen tuzağa düşmek olacaktır.

Mesela bir Asyalı iseniz, semavi bir dine inanıyorsanız, Caraco'nun "biz" derken kastettiği kitleye dâhil olmanız mümkün değil. Kardeşleriniz varsa, evli ve çocuk sahibiyseniz yine öyle. Orada sözü edilen "biz"e dâhil olursanız sadece bir sanrıdan ibarettir. Aslında siz bilinçsiz bir şekilde çoğalan, yazarı karamsarlığa sürükleyen, iğrendiren ve korkutan kaosu besleyen bir böcekten ibaretsiniz. Kökünüze kibrit suyu dökülmeli, yok edilmelisiniz. Sadece iki durumda şerh düşülmek koşuluyla böceklerden ayrılabilirsiniz. Nihilist veya anarşist iseniz.

Peki, yazarın "biz" diyerek kendini ayırt ettiği o kitleyi kimler oluşturuyor. Uruguay vatandaşları mı? Katolikler mi? Yoksa Yahudiler mi? Yer yer biz denilen o kitleyi işaret eden, tarif eden tanımlar bulunsa da bu sorunun cevabı açık değil. Onun için Kaousun Kutsal Kitabı'nı okurken yazarla empati kurmak, büyük ihtimalle kendini aşağılayan birinin istihzasını görmekten aciz bir ahmaklığın kapısını aralayabilir.

Caraco, Kaousun Kutsal Kitabı'nda en çok küfrün karanlığının farkına varır. Bize çarpıcı gelen sözleri ise bu karanlığa yönelik eleştirel sözleridir. Bu küfür tam da İslam'ın tarif ettiği küfürdür. Caraco'nun deyimiyle "Her şeyin üzerini örtmüş"tür (sf. 50). Üstelik küfür topluluk halindedir. Yani "tek millettir." Caraco, dünyada bir distopya yaşamaktadır. Yaşadığı distopya 'Biz' dediği kimlerse onların imalatıdır. Fakat bunu göremez, belki de görmek istemez. İçinde yaşadığı karanlık dünyadan kur-

BİR PORTAKAL MEZARI

Çocuklar annesinden ev yapar
Oynamak için tedirginliğin üstünde

Ağaç büyüyor kapital rüzgâra karşı boyun eğmeden
Dalları aşkın dingin bir kuşku
Saklanıyor evliya yürekli göğsüm
İtellenmiş portakal kabukları ucu sessiz bir kesikte
Çok uzakta çiçek kokan ağaçlar
Bir gömüte uzanıyor yorgun kuş tüyü
Kadın ömrünce gül almamış, telaşlı

Secdeler sıvalı dualarla sesin gıcirtısında
İnsan şiddetle doyuruyor açlığını
Ay mekânsız adres gece dilinde
Gün görmemiş kuşları dağlar beklesin
Yeni çıkacak sesleri yıldızlardan

Ölüm terlemesinde kaybederken bir şeyi
Ne konuşur insan şuursuz nesnelerle
Yaşayan kirlenirken kanlı gırtlığında
Budlanmış sözler bir dileğin çürümesi
Neye uzansam tükenmiş ağızlarda hevesiz bir yaşam

Rıdvan YILDIZ

Haziran 2020

tulmanın yolunu yanlış yerlerde arar. Pozitivizmin halen onun zihninde etkili olduğunu, aydınlanmacılığın bilime tapan yeni bir din olduğunu, bu dinin küfrün daha azgın, yanına şirki de ekleyen yeni bir pagan dünya oluşturduğunu göremez. Dahası anaerkil paganizmi, mevcut distopyadan çıkışın yegâne çaresi olarak görür. Dolayısıyla O'nun umduğu kurtuluş "esfel-i safiline" doğru bir katman daha aşağı derekeye inmeyi tekliften başka bir şey değildir.

İki büyük dünya savaşına şahitlik etmiş bir Yahudinin, herhangi bir etnik, milliyetçi gerekçe göstermeden kitlesel ölümlerden, soykırımlardan medet uman kurtuluş reçeteleri ise faşizmin ötesine geçmiş bir faşizm düşüncesi taşıdığını gösteriyor. İster istemez Caraco'nun biz dediği insanların kimler olduğunu işte burada merak ediyoruz. Böcek ya da uyurgezer olarak tanımladığı "O" insanlar toplu olarak öldüğünde dünya kime kalacak? Caraco'nun sıkça bahsettiği biz ve onlar ikilemine bakarak, kendini dâhil ettiği bilinçli, uyanık, böcek olmayan/yani insan olan bir azınlığın var olduğunu görebiliyoruz. Onlar söz konusu olduğunda yazarın adeta midesi bulanır. Hor görür, küçümser ve aşağılar. Dünyayı yaşanılmaz kılan onların varlığıdır. Nasılsa ben onlardan değilim, üstün vasıflarla donanmış bir azınlığa dâhilim diye düşünerek kendini teskin etmez. Zaten böyle oluşu onu avutmaz. Böceklerin varlığına tahammül edebilirken böcek gibilerin yaşamasını problem, ölümlerini çözüm olarak görür. Bu açıdan bakıldığında Caraco'nun büyük vicdani sorunları olduğu gibi mantık sorunları da yaşadığını görürüz.

Burada şuna da dikkat edilmesi yerinde olur. Yazar, asıl kaousu başta kendi mantığında ve içinde yaşamış görünüyor. Arzuladığı güzellikleri ve dünyanın nimetlerini sadece biz dediği o küçük azınlığın tüketmesi gerektiğine inanıyor. Dünyayı ve nimetlerini biçimsel olarak dahi olsa insan türünün geri kalanıyla paylaşmaya yanaşmıyor. Sanki bir hak gaspıyla karşı karşıya kalmışçasına onların yok oluşunu arzuluyor ve bu arzusunu vahşi içgüdüleriyle savunuyor.

Caraco'yu okurken kendinizi O'nun bahsettiği 'biz'e dâhil ederseniz, çağımıza eleştiriyi hak eden tüm yönleriyle karşı çıkan bir peygamberle karşılaşsınız. O peygamber gelecekte yaşanacak felaketlerin habercisidir. Fakat 'Onlar'dan olma ihtimaliniz yüksek. O vakit yazarın size bir böcek gibi baktığını unutmanız gerekir.

Kendini bizzat "zamanın peygamberlerinden biri" ilan eden Caraco, "Ben ütopya vaaz etmiyorum, bir hakikati hayal meyal seçiyorum" (sf. 63) der. Ardından kendine yönelecek eleştirileri de öngörür. Caraco'nun öngördüğü, hayal meyal seçtiği hakikat nedir? Ütopya vaaz etmediğinin farkındadır, ama içinde yaşadığından daha karanlık ve daha karmaşık bir distopya vaat eder. Bu distopya insanlığın kaçınılmaz olarak ilerlediği kıyamet ve kıyamet öncesine atılan son bir adım olarak büyük bir savaştır belki de. Caraco'yu ve 'Biz' diyerek yücelttiği kitleyi selamete çıkaracağını umduğu, bütün böceklerin yok edildiği bir savaş! Yoksa bu savaş Armagedon mu?

Son Not: Bu yazı Koronavirüs salgınından önce yazılmıştı.

Pencere

aynı pencereye sığamadık ki
aynı pencereden bakalım

ama
yan yana pencereden
aynı yöne bakabilmektir
birlikte olmak

Vildan POYRAZ COŞKUN

01.11.2019

MEĞER BAŞROLÜ KAPMIŞIM

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

"Değiştin" diye bir klişe vardır; ezber bozurmaz. Herkesin bilgisi dâhilinde olan suçlayıcı bir yargıdır. Mahkeme yapılmış karar verilmiştir lâkin bundan bir tek suçlanan şahsın haberi yoktur. Bu derece garip bir durumu da sorgulamak kimsenin aklına gelmez. "Değiştin, suçunu derhal kabullen, hükmü kalbine koy, vicdanını sızlata bununla yaşamayı göze alamayacağın için derhal eski haline dön."

Peki, nedir eski hal: Herkesin senden memnun olduğu bir tek senin kendinden memnun olamadığın haller. İnsanların önündeki tüm engelleri sırf onlar mutlu olsun diye kaldırdığın ama senin görevin addedilen bu durumun takdir görme zahmetine katlanılmadığı haller. Kimseye hayır diyemediğin için onlarca işine bir de başkalarının işini yüklemekten artık yükün altında ezildiğin ve bölüm sonunda işlerinle baş başa kalarak başkalarını rahatlatmış haller.

Hemen söyleyeyim "Ay canım çok iyisin" gibi "Değiştin" klişesi kadar kalıplaşmış ama ruhu bile olmayan bir cümle ile ödüllendirilirsin. Bu seni mutlu etmez çünkü o sırada hayır demen gerektiği halde ses tellerinden o beş harfçik kelimeyi çıkaramamanın verdiği sinir harbi yüzünden kendinden nefret etmekle meşgulsündür. Kıramadığın insanların, işlerine gelmediğinden ya da umursamadıklarında, senin üzerinden silindire geçmeye bir an bile tereddüt etmeyeceklerini bilmen de hayır diyememe sinirinin ikinci maddesidir. Ek-1 kısmına da aklına geldikçe başka maddeler eklersin. Bazen tüm kararlılığıyla: "Bu sefer karşı durup hayır diyeceğim!" dersin. **Dersin de!** Titrek utangaç kızarmış bir suratla. Önce umursamaz bir tavır içine girilir. O kadar eminlerdir senin kararlı olmayışından. Biraz daha cesaretle ikinci kez dediğin vakit iş ciddiye binmeden "saçmalama lütfen bu kadar cık bir şey istiyoruz kırk yılın başı senden" nevinden ısrar başlar. "Kırk yılın başı" nı hızlıca hesap etmeye başlarsınız. "Bu senden daha iki gün önce de başka bir ricada bulunmamış mıydı?" diye beyniniz size yardımcı olur. Demek ki kırk yıl iki gün ediyorsa bir gün yirmi yıl eder gibi matematik problemine bile dönüştürürsünüz zavallı halinizi. Einstein'ın izafiyet teorisini yeniden ispatlamak üzeresinizdir bu durumda.

Ve daha acısı ne biliyor musunuz: **ikna olursunuz.** Karşınızdakinin tek gayesinin sizi önemsemek yerine kendi işinin halledilmesine odaklandığını bile bile ikna olursunuz. Çünkü

ruhunuz henüz yalnız kalmaya hazır değildir. Çünkü ruhunuz henüz onu-onları sevmekten vazgeçmeye hazır değildir. Size; sizin onlara verdiğiniz değer yarısını dahi vermediklerini bile bile onlar için gönüllü köle olmaya razısınızdır.

Bir gün bir şey olur! Yok yok; yanardağlar patlamaz, depremler olmaz, kasırgalar esmez. O bir şey sıra dışı ahım şahım bir şey değildir. Normalde üzerinde durmaya ehemmiyet vermeyeceğimiz kadar ufak. Ama işte o an gelmiştir sizin için: artık yolun çok net ikiye ayrıldığı sizi birini seçmeye mecbur bırakan. Aynı anda hepsini taşıyamayacağınızı keşfettiğiniz an. Belki siz de fark etmediniz. İlk amacınız değişim değildi sadece yüklerinizi bir anlığına bırakıp soluklanmak daha sonra yola devam etmekte hedefiniz. Fakat yüklerinizi bıraktığınızda kemiklerinizin hafiflediğini nefesinizin açıldığını sırtınızın uzun bir aradan sonra dik durabildiğini fark ettiniz.

Aslında yüzleştığınız şey kendinize şimdiye kadar ne denli kötü davrandığınızı. Çünkü hep "**düzelecek**" diye avuttuğunuz kalbiniz dahi isyanlarda. Bunca Polyannacılığına rağmen onu bile ikna edemiyordunuz bir süredir. Ağrıyan omuzlarınız, ilk kez dik durabilen sırtınız tekrar yükleri taşımak istemediğini beyninize net bildirdi. Beyin ne kadar onları duysa da son kararı sizin isteklerinizin belirleyeceğini biliyor. Şimdi bir omuzlarınıza bir sırtınıza bir beyninize bir kalbinize bir de kendinizi idrak etmeye başladığınızdan beri taşıdığınız yüklere bakıyorsunuz. Bakışmalar süreyi doldurmaya çalışan arkası yarın kuşağı dizileri kıvamında. Kamera herkese ayrı ayrı odaklanıyor. Dile kolay keskin bir viraj alınacak. Tamam diyorsunuz sizin dediğiniz gibi olsun. Bu bir paradoks aslında. Çünkü yine hayır diyemediniz. Neyse ki bu sefer affedilir bir yanı var. Sonuçta size fayda sağlayacak.

Değişmediniz siz. Yalnızca size biçilen role artık girmek istemediğinizi keşfettiniz. İlişkilerinizi sizin taşıdığınızı keşfetmenizle eş zamanlı oldu bu. Görüşmeler bir anda bıçak gibi kesiliverdi değil mi? Meğer iletişim siz sağladığınız sürece varmış, siz iyi davrandığınız sürece iyilik, siz hatır gözettığınız zaman tenezzül varmış.

Her şey "Bir iki üç tıp" diyene kadarmış. "Değiştin sen böyle değildin."

Ve perde!

ERCIYESTE KIRK MAĞARA

Burhan KALE

Önünde kapılar, büyük kapılar... İnsan boyundan ulu, çok katlı binalar ve binalar boyunca kapılar ve o kapıların önünde sen... Yapayalnızsın ve korkuyorsun ancak o kadar da değil... Aralarında kaldığın ne varsa seni küçülten, değersizleştiren bir sözle değişiyor yüzleri... Besmeleyi sıkça ve yüreğinden hissederek mütemadiyen tekrarlıyorsun... Kapılar, binalar küçülüyor sense büyüdükçe büyüyorsun... Bu nasıl bir güçtür hayretler içindeyken uyanıyorsun... Gecenin üçü neredeyse... Gündüzün ses kirliliği uçup gitmiş karanlığın derinlerine... Onu Tek tük geçen birkaç araba ışıklarıyla karanlık kuyudan çekip çıkarıyor bazen o kadar... Balkona çıkıyorsun hafif yaz esintisi terli saçlarına dokunuyor usulca... Karşıdaki park geceye teslim olmuş, terkedilmiş gibi... Hilale elini uzatsan tutacak mesafedesin... Hikâyesi anlatılmayan her şehrin bir gün masal olacağını biliyorsun değil mi?

Mevlana Camisinin yanındaki parktayım... Akıldan neler geçiyor neler, düşünmenin en büyük meziyet olduğunu sanıyorum... İdeal bir dünya için kurgulanmış özelliklerim, duygularım ve hayallerim...

Ne yazık ki öyle bir dünya yok!

Bilmenin, öğrenmeninse sonu yok... Hazan yaprağı hangi daldan koptuysa omuz hizamdan süzülerek geçiyor, sağ elime düşüyor sarıca hüzün damarlarından kan çekilmişçesine... Küçük yaprağa öylece bakakalıyorum... Neden sonra masanın üzerine incitmeden bırakıyorum yaprağı, az sonra iri bir karınca hızla gelip üzerinde duruyor... Kendimi sağa sola savrulan bir yaprak gibi düşünürken bu karınca nereden çıkıyor böyle... Az sonra bir rüzgâr, ne yaprak kalıyor ne karınca... Masa üstündeki oyukları görüyor musun? Ne kadar da derin... Rüzgâr oyukları, yaraları alıp gidebilir mi? Evet dediğini duyar gibi oluyorum... İnanmıyorum sana, kalkıyorum... Bir başıma yürürken, hava bozarsa diye yanıma aldığım yağmurluğumu sol koluma usulca bırakıyorum, elim cebimde öylece yürümeye devam ediyorum...

Beraber çok yürüdük değil mi? Gerçi o zaman yalnız olduğumu sanıyordum... Başımda kavak yelleri esiyordu... Senden haberim yoktu ki adını duyardım ancak başka yerlerde arardım seni hep... Nereden bilebilirdim ki bu kadar iç içe olduğumuzu...

Mevlana "Ne olursan ol gel" derken davetinin mahiyetini biliyor muydun? Şair "Bana bunu öğretmediniz" derken suyu kaynağından içmek gerektiğini mi söylemek istiyordu yoksa? Ya da kıyısında Yunus Emre'nin gezdiği Anadolu'da kandan ve çamurdan rengiyle,

akrebin kısılcında kaderin yoğurduğu sen miydin? Âşık Veysel "Benim sadık yârim kara topraktır" derken uzun ince bir yolda mı ya da onun yüreğindeki ışıktaki mıydı birlikteliğiniz? Ziya Paşa'nın "Diyâr-ı küfrü gezdim beldeler kâşaneler gördüm. Dolaştım mülk-i İslâm'ı bütün viraneler gördüm" Ümitsizliğinden sıyrılarak Anadolu'nun bahtını aydınlatan, ufkunu açan babayığit sen miydin?

Dünya bu, hükümdar güçlü ve adilse bahar olur, zalimse kışa döner mevsimler... Karanlık ruhlu kimseler, aydınlığı pazarlar tezgâhlarında... Cennetimizde huzurla yaşarken, yasak meyveden tatmamız için etrafımızda dolaşan ne kadar çok iblis var... Gece ve gündüz karışmış birbirine... Ya karanlık dünyalarını resmedip, yazıp çiziyorlarsa, daha vahimi gerçek budur diye dayatıyorlarsa... Işık güneşten değilse!

Tasalanmaya ne gerek var, masumiyet kazanır her zaman!

Günlerdir seninle konuşuyorum... Lakin hiç mi hiç dinlemiyorsun beni belki de dinliyorsun fakat benim haberim olmuyor bundan...

Hâlbuki her şeyi biliyorsun sen... Kaç mevsim geçirdin, kaç bahar saklıdır sende... Kim bilir nice yaraların merhemi oldun... Kimi ilmiyle azar kimi cehaletin kurbanı olur... Kimi zenginliğe yenilir kimi yoksulluğun altında kalır, ezilir... Cevaplar sende olmalı...

Çıktığım yolda yeniyim, kim bilir sen kaç defa yolculuk yapmışsındır? Kabil Habil'i katledince, toprağın örtü hali ile insanı tanıştıran sen değil miydin? Nuh'un gemisine ilk binen insanla binmedin mi sen de? Sular çekilince, tufan dinince, belki de Erciyes'e oturunca gemi, sen açmadın mı şehre ilk patikadan yolu? Hızır ile yolculuk eden de sensin Hızır kendisiyle kaldığında onunla kalan da...

Kerem'in gönlüne aşk ateşini sen saldın değil mi? Sonra da oturdun izledin o devasa yangını... Hâlbuki biliyorsun Yunusça "Ben gelmedim dava için/ Benim işim sevi için/ Dost'un evi gönüllerdir,/ Gönüller yapmağa geldim" anlayışında olduğumu...

Ey aşk âşksızların elinde mi kaldın? Aşkın şiir halini unuttun mu? Gönül aşka uzak olanların diline pelesenk oldun değil mi? Seni de madde haline getirdiler, katı, sıvı, gazdan sonra bir de "aşk hali" oldu maddenin... Görünen, arzulanan, başlayan ve biten bir şey oldun... Gönülüne düştüğün Kays'ın kaderi oldu kaderin, Mecnun sen oldun âlem ise çöle döndü... Leyla çoktan unuttu Mecnun faslını... Çölün tozu bile kalmadı... Rüzgâr kazandı bütün savaşıları... Dağları

delmek mi hayali dahi yorucu geldi Kerem'e...

Ellerinden tuttuğumda içerim yanıyor... Neden bu kadar sıcaksın? Yürek ateşin mi bu? Peki, ben niçin üşüyorum? Sadece yanında ya da seni düşününce veya düşleyince sokaklar bir başka oluyor sanki yağmurlarda kalıyorum bir an ve başımda kelebekler uçuşuyor bir başka yürüyorum...

Yanımda olmanın, elimden tutmanın ötesinde bir anlamı olmalı...

Aşk yüreğinle bir olman yürek birlik-teliği mi demek? Daha ötesi denize açılman kıydan iyice uzaklaşman mı? Denizde damla olman mı aşk... Denizde damla olduğundaysa üşüyorsun, o an gözle-rine güneş doğuyor ve o damlayı yakıp kavuruyor...

Deniz damlayı azat ediyor, damla denizden kopuyor, maddi yanın görünmüyor dosta düşmana... Seni hayatın çarmıhlarına germeye pek hevesli aşksızlardan ise kaçırıyorsun, göğün genişliğine sığınıyorsun...

Gökyüzü rüzgâra sarıyor seni; dili başka, rengi başka, iklimi başka yerlere götürüyor, bulutlar aşka susamış kim varsa nerede olurlarsa hatta çöl de bile bulunsalar alıp oralara bırakıyor o tek damlayı...

Dünyada aşkın damlasına ihtiyaç duyanlar ol-duğu sürece bu kutsal yolcuğu devam ettirmeye kar-rarlı görünüyorsun...

Aşkın damlası gözünde yaş oluyor, kirpiğinde sürme... Dünyaya aşk ile bakmanı sağlıyor...

Sen baktıkça açıyor dalda çiçekler, sen baktıkça uçuşuyor bahçede kelebekler...

Şehir bir başka anlama bürünüyor, kalabalık caddeler, tıklım tıklım otobüsler, tramvaylar öyle ıssız gelmiyor artık...

Oysa ben küçük, karanlık odamın tam ortası-n-da duruyorum bak! Belki o karanlık oda bile benim... Ya da içerimde sıkışıp kaldığım dar koridorlarda dola-nıyorum... En ufak bir aydınlık kalmamışçasına... Etrafı kırıp geçiriyorum, ağızımdan çıkanı kulağı-m duymu-yor... Etrafım dikenli tellerle çevrili... Ellerle doku-namadığına bakma sen, azıcık yüreğinle gelsen, temas etsen, dokunsan bir nebze kanayacak parmakların ruhunun yaralarından...

Aslında kendimi bitiriyorum... İnsanım ya ma-ceram başladığı yerde bitiyor, hiç yaşamamışçasına... Baca dumanı gibi yelin boynuna sıkıca sarılıyorum o kadar... Rüzgâr nereye götürürse... Herkes gibi...

Oysa asırlık çınarlar biliyorum ben... Devasa dalgakıranlar! "Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak" diyerek kollarını makas misali açan yüce dağlar biliyorum... "Siz hayat süren leşler..." kapsamına gir-memek için mücadele...

Sana ihtiyacım olduğunda ellerimi dizlerime koyuyorum, gözlerimi kapatıyorum neden sonra sen gözlerini açıyorsun, aman Allah'ım o nasıl gözler, bakışların yüreğimi yakıyor, ışığın membaina ulaşıyo-rum...

Odam birdenbire aydınlanıyor, için görünüyor kendime bütün yönleriyle... Zülflerin savrulurken tel tel, kanıyor yaralarım gece ve gündüz... Züleyha bir bıçak da bana veriyor, sapı oymalı tahtadan üzerinde en güzel gül resimleri olan bıçaklardan... Sen Yusuf gibi çıkınca karşıma, ellerimi doğruyorum elma yerine, canım hiç acımıyor, farkında bile olmuyorum...

Sandalım su sesiyle yol alıyor, mehtabın rayı-hasıyla yıkıyor deniz... Acılarım yanımda, birlikte yaşıyoruz ne de olsa hem ölüyor hem diriliyoruz so-kaklarda... Bunu aklım almıyor, ışığı fazla buluyorum kendime derken bir görünmez el dokunuyor güne, gün çevresini saran bulutlara teslim olmak istemiyor sanki kızartıyor yüzünü nar gibi, sonrasında âlemin gerçek güneşinin hiç batmayacağını "...Her diri ölecek, her yeni eskiyecek, her yaşlı dünyadan ayrılıp gidecek-tir." Deyip ilan ederken aklıma ebediyen kalacak ola-nın arkasında bir hayırlı ve tertemiz evlat bırakan olduğunu getiriyor...

Yeniden karanlığımla baş başa kaliveriyorum... Âlem karanlığa bürünüyor, eşya görünmüyor bülbül de gül de bir oluyor... Gözlerimi kapatıyorum karanlık içinde kalıyor karanlığın... İçime gömülüyorum öyle-ce... Gül aşkına çarpan bülbülün mini minnacık kalbini duyuyorum gülün rengi kokusuna yükleniyor bülbülün diyarına doğru yola çıkıyor bir kervan... Karanlıkta mora çalan renkler beliriyor dimağımda... Gözlerim kapalı kalmıyor artık yavaşça açılıyor işte bakıyorum ufka kıvrarak gözlerimi ufakta bir çizgi oluşuyor... Işığın kervanı katar katar... Güneşe yol oluyor aşkın basamağı, dünya kavuşuyor aşka...

Benimle konuşmanı istemiyorum bir yandan da, bunun beni yaralayacağını düşünüyorum... Zaten yaralıyım, yaralıdır yüreğim; serçenin kırılan kanadı yaraladı beni, yavrularına yiyecek arayan kedinin miyavlaması... Güze kavuşan yaprağın hüzne sarılan bedeni düşüveriyor kucağıma... Hepsini alıyorum yaramın bir tarafına sarıyorum sonra çocukların göz-yaşları ile o gözyaşlarını dindirecek, acı dolu yüzleri güldürecek yeni bir dünya kuruyorum... Kudüs'teki çocuklar Londra'daki çocuklarla el ele tutuşuyor, Myanmar'daki çocukları Paris'teki çocuklar koruyor zulüm rüzgârlarından... Bir yıldız kayıyor inceden in-ce... Çocukların şehri, annelerin mekânı olmayı başa-ran, vitrinlerinde şiir mayalanan, can taşıyan taşıma-yan her şeye merhametle yaklaşılacak yerlerin gerçek manada şehir olmasını diliyorum...

Seni susturmak mı istiyorum? Herkes gibi mi-yim ben de? Seni dinlemek hem de asırlarca içinde biriktirdiğin sırlara vakıf olmak kaldırabileceğim bir yük değil ki...

Düşünmek için "mağaraya" girmeye karar veri-yorum... Çünkü senin de bir mağarada geceyi gündü-zü bilmeden nefsini hesaba çekerek ıslah ile hakikate erdiğini okuyorum... İçimde kaybettiğimi içimde bulu-yor olamaz mıyım? Mevlana'yı ziyaret etmiştik hatır-

ladın mı? Küçük, dar, karanlık girişi olan odalarda sevginin membaini nasıl ermişlerdi... Biz şehir şehir geziyoruz koca dünyada daralıp sıkılıyorz...

Caddeler, sokaklar büyük, ihtişamlı binalar ve mağazalarla dolu... İnsanın değerini kaybettiği bu zamanın bir yansıması yaşıyoruz...

Gecenin bir yarısından sonra sessizlik kuşatıyor sokaklarını şehrin... Herkes uykuya sarılıyor kırk yıllık dostuymuşçasına... Sen ne yapıyorsun o sessiz zamanlarda... Işığını ay ile mi yıldız ile mi paylaşıyorsun? İnsandan umudunu kestiğin oluyor mu? Kafanda cevapsız soruların var mı? İşin zor gerçekten de çünkü her şeyi bilen kimselerle aynı zamanda yaşıyorsun kime ne anlatacaksın... Seni kim dinler ki? Yine de ümidini yitirme bilgiye, sevgiye ve özellikle de ümide muhtaçsın...

Gecenin bir yarısı uyandığın oluyor mu? Bu sessizliğin içerisinde kayboluyorsun değil mi? Seni sıkıyor muyum yoksa? Ne yapayım, gecedan ilham alıp da şiir yazamıyorum... Çünkü geceye ilham verenlerden olmak istiyorum... Kalemimin ucunda yüreğim duruyor, mürekkebin Erciyes'in zirvesinden zaman zaman doluyor...

Sabahın sessizliğinin, kimsesizliğinin yerini araçların gürültüleri alıyor yavaş yavaş... Yine bir koşuşturmaca başlıyor...

Eski yıkık dökük bir evim dış cephem sürekli yenileniyor içime bakan gören var mı?

Aslında o küçük odalarda, saklanan ben miyim?

Seni yüreğimdeki küçücük odalardan çıkmamakla suçluyorum hâlbuki sen oralarda noktada kâinatı gördüğünü söyleyip duruyorsun, bense nokta kadar bile yer kaplamayan cismimle kâinatı günahlarım, zulümlemlerimle dolduruyorum öyle mi?

Yine de hakkımı veriyorsun değil mi öyle duygular ve med-cezirler yaşıyorum ki seni uzletinden çıkardım, on yıllardır çıkmadığın bir yolculuğa mecbur ettim...

Belki sen de benim gibisin insanın serüvenini yasak meyveden tadıp da dünyaya indiği andan itibaren hissediyorsun... Yoksa yaşayıp gözlemlediğin yok... Sınırlı ve fani bir ömrün var benim gibi... Ben seni başkaları ile karıştırıyorum belki...

Bir incecik perdenin ardına saklanıp duruyorsun... Dünyayı imar ederken kendimizi ihmal ediyorsun... Gemi karaya oturmuş annesinden dua isteyen bile kalmamış...

Su nasıl yükselecek?

Yalnızlığını paylaşmanın bir yolunu buluyorsun her defasında... Hayat sürprizlerle dolu, insanlar da öyle... Kendimizi fazlasıyla önemsiyoruz daha doğrusu kendimizden başka bir şey önemli değil... Başını ellerinin arasına alıp düşünüyorsun öylece... Nerede hata yaptığını anlamaya çalışıyorsun... Sonra "Yalan dünya

işte" diyorsun herkes gibi, herkesten farklı olmak için çıktığın yolda...

Yolumdan gidiyorum kendime bir yol çiziyorum her seferinde... Yolun adabı bu değil mi? Zaman zaman yemyeşil ovalarda yerleşik hayata geçmiş olan mutlu bahtiyar görünen topluluklara rastlıyorum bazen imreniyorum onlara sonra kulağıma eğilip sesleniyorsun usulca "Yolcu yolunda gerek" diye... Yeniden yüreğimi yükleniyorum, yollara düşüyorum içim buruk gözüm yaşlı... Fakat o da ne Erciyes'in zirvesinden bakınca ovalara, gün ışığında yaşadığını sananların karanlığını gözlemliyorum ve "Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak, Haykırsam kollarımı makas gibi açarak" diyorum... Bakışların bir kez daha dikiliyor karşıma "Süleymaniye'de bir bayram sabahı" ruhuna eriyorum biriken milyon oluyorum... "Kandillere katran döken geceleri" ak düşlerime mayalıyorum ya tutarsa demeden...

Her şeyin dili var fakat herkesin kulağı yok...

Işık, derinlikte saklı... Yunus gönlünün kıyılarındaki dolaşım duruyor... Gönlünü Hakkın namazgâhı biliyorsun, eğri bir odun dahi getirmiyorsun gönül tekkeneye... Düstur edinmişsin asırlardır kimsenin eşiğine başını koymadan yaşıyorsun... Yağız atın tutulmuyor sonsuzluğa susamış sencileyin uzanıyor Asya'dan Avrupa'ya merhameti resmediyor ay yıldızlı bayrağın altında...

Birdenbire torbandaki balık canlanıyor, boylu boyunca karşında duruyor uzun mu desen kısa mı insan mı desen melek mi özlü bir kaç söz söylüyorsun "Gölgeler ışığın askerleridir... Güne bakar karanlığın gözleri... Suların adaletidir med-cezir... Yer; zalimlerin ayaklarını yutmaya tutar, Mazlumların avuçlarında yükselir sema..."

Anlamaya çalışıyorum düşünüyorum bir müddet sonra sen diye söze başlamak istiyorum bakıyorum gözlerini arıyorum, bulamıyorum yoksun yine... Anlıyorum içimin gizemli odalarına saklanıyorsun biraz gönülleniyorum sonra olsun diyorum bırakıp gitmedi ya, teselli ediyorum kendimi...

Atım eyerleniyor günün ilk ışıklarıyla yola koyuluyorum yalın kılıç... Terkimde sultanımın fermanı... Velev ki ucunda başım olsa yerine ulaşacak illaki...

Erciyes'in zirvesinde kırk mağara var... Her mağarada kırk kapı... Her kapı kırk odaya açılıyor... Her odada kırk hazine saklı... Her anahtar bir ozanın boyunda duruyor... Her ozan gönül membaından gelecek çağa/çağlara Türkün dininden, dilinden, töresinden coşkun suları bırakmaya hazırlanıyor...

Işığa açlığını gök besliyor Erciyes'in... Bulutlar gamzesi oluyor ak çehresinin... Eteklerinden öpüyor Kayseri ve Develi, biat etmeyen iflah olmuyor... Kıyamda Erciyes uzun uzun bakıyor kış ve yaz... Birliğini ilan ediyor Hakkın ve birlikten doğan gücü gösteriyor tek başına... Allah'ın dağı deniyor ona tam anlamıyla... Senin benim Allah'ın kulu olduğumuz manada...

PENCERE

Melike ÇELİK

Günden güne annene daha çok benziyorsun, dedi. Gözlüğünün üzerinden kısa bir bakış attıktan sonra elindeki sudokusuna geri döndü. Camda süzülen yansımama dikkatle baktım. Elimden tutup beni anneme götürmeye davetkârdı.

Benziyor muydum gerçekten? Oysa yalnızca kavga ettiğimizde söylerdi bu sözleri. Annemden pek hazzetmez, bunu saklama gereği de hissetmezdi. Ben hep babamın kızı olmuştum. Ona benzetilirdim ve hep onun gibi olmak isterdim. Belki de onun gibi olmak istediğim için ona benzetilirdim, şimdiki aklımla bunu ben de pek bilmiyorum. Annem hep hasta ve muhtaçtı benim gözümde. Peki ama neden şimdi söyledi bunu bana? Sebebini soramazdım. Sorarsam kabul payı bırakmış olurum ve o zaman şimdiye kadarki tüm kavgalarımızda galibiyeti ona vermiş sayılırdım. Aldırmaz aldırmaz çiçekleri sulamaya devam ettim. Çiğ boşluğu doldurmak için, *bu karantina da işe yaradı*, dedim. *Nedenmiş o*, diye sordu. Karşılık verdiğine göre o da biraz muhabbet etmek istiyordu. Yıllarca beni dinlemediğinden yakınmıştı. Belki de sadece sohbet etmek istiyordu ve beni kıskırtmak için söylemişti o sözleri. *Baksana çiçeklerime ne güzel oldular, başka zaman olsa hemen kuruturdum*, dedim. İlgiilenmedi.

Sardunyarım renk renk açmıştı, kırmızı, pembe, beyaz. Bahar ne sessiz gelmişti bu yıl. Erik dallarının bembeyaz cümbüşünü bile görmeden gelip geçiyordu. Erguvanlar da şimdi Bebek sırtlarını sarmış olmalıydı. Nakış nakış ne de güzel yakışırdı İstanbul'a. Baktıkça gönlüm genişlerdi. Her seyrimde kendime erguvani renkte bir elbise almaya niyetlenir, haftalarca arayıp istediğim gibisini bulamayınca hayalimi bir sonraki bahara bırakırdım. Boğazın en parlak, en işveli zamanlarıydı şimdi. Mayıs gelince iş çıkışı

sık sık Emel'le Aşıyan'dan Emirgan'a inip sahil boyu yürür, sonra küçük çay bahçemizde oturup denizin neşesini içimize işlerdik. O an bütün yorgunluklar, kaygılar, hüznler çaylarımızın buharına eşlik eder simit attığımız martıların kanadına takılıp uçar giderdi sanki. *Özledim*, dedim. *İnsan neden yaşarken hissetmez ki mutluluğunu? Mutluluk hep Kaf Dağı'nın ardındadır*, dedi. O çay bahçesindeki küçük masadan kalkmak istemiyordum. Ali Amca ne yapıyordur şimdi, diye hayıflandım. Onun çayının tadını hiçbir yerde bulamaz ya suyundan ya havasından, diye düşünürdüm. Boğaz efil efil eserken çayın demini damağımızda ezerek içer, kâh koyu sohbete dalar kâh susardık. Ali Amca suskun olduğumuz bazı günler yanıma oturur, gençliğindeki İstanbul'dan, en çok da kavuşamadığı Eleni'sinden bahsedirdi. Ali Amca, Emine Teyze duymasın bunları çok üzüldür deyince, aramızda bunlar, derdi. Bazen de ha Emine ha Eleni ne fark eder diye takılırdık.

Bulutların boğazın üstüne çöktüğü bir gün, insan yaşlanınca yapamadıklarına daha çok hayıflanıyor be kızım, dedi. O gün o sözler kalbime ok gibi battı. Yâdına annem düşmüş günlerce vicdanımda taşımıştım onu. Annemle bir kez bile oturup şöyle karşılıklı çay içmedim ben. Neden, diye sormadı Emel, beni yaralamaktan korktu. Yine de çocukluğumun hapishanesine girip anlattım tüm yoksunluklarımı. O masada hafifledim mi yoksa yüküm daha da mı arttı bilmiyorum.

Pencereyi kapat üşüdüm, dedi. *Ali Amca'yı hatırlıyor musun, şu küçük çay bahçesi olan. Gidip baksak mı bir ihtiyacı var mı diye, yasaktan sokağa da çıkamıyordur*, dedim. *Çoluğu çocuğu bakıyordur, şimdi hastalık mı kaptıracaksın bize*, dedi. Pencereyi kapatmadım. Yolun sağ çaprazında kalan çocuk parkına ilişti gözlerim. Oğlanlar parka gitti mi eve dönmek bilmezlerdi. İlk bisikletlerini, ilk patenlerini, ilk dostluklarını hep bu

rada deneyimlemişlerdi. Şimdi park çocuk sesine hasret sararıp solmuştu sanki. Sıcak yaz akşamları bizim de az kahrımızı çekmezdi. Termoslarımızı doldurup çekirdek, kek, poğaçalarımızı yanımıza alıp saatlerce laflardık parkta. Neslihan yarın akşama da patates salatası yapsan bol yeşillikli, bol limonlu, demiştim bir akşam. Bu sefer kız benden söylemesi diye sevinmişti. Kestane renginde uzun saçlı kız çocukları tüterdi burnumda. Annem depresyon ilaçlarından başını kaldıramayınca bir gün anneannem oturup tüm kız kardeşlerimle benim saçlarımızı budamıştı. Kız çocuğu dediğinin saçları kısa olur ki büyüsün, serpilsin diye avutmuştu bizi. Okula başlayınca en çok kırmızı kurdeleli saçlar boynumu büküyordu. İçimde öksüz kalan kız çocuğunu ancak kendi kızım ile büyütebilirdim ama o da olmadı. Yıllarca, bayramlarda süslenen, okul merasimleri için pembe, beyaz elbiseler giydirilip ellerinden tutulup şenliğe götürülen çocuklar kaldı hasretimde.

Veysel'i görünce saate baktım. Öğle ezanına az var, birazdan servise çıkar. Geçen gün, bize bir şey getirme dediğimden beri kapımızı çalmıyor. Salgın yüzünden kimse evden çıkamayınca ona yüklenmişlerdi. Garibim işsiz kalırım korkusuyla sesini de çıkaramıyordu. Abla ne yapayım, ben de korkuyorum ama evde herkes elime bakıyor. Çalışsam salgın, çalışsam açlık var, demişti. Virüs sende olursa bütün apartmana yayılır aman dikkat et, dediğimde ellerini iki yana açıp kafasını eğerek gitmişti. Bir gün normal hayatımıza dönebilecek miyiz yoksa bu şekilde yaşamak normalleşecek mi hayatımızda, bilmiyorum. Emel'i özledim. Keşke görüşsek. Yıllardır kahrımı çeken tek dostum, tek arkadaşım benim. Emel de aneme benzetiyor muydu acaba beni? Neden böyle bir söz söylemişti hâlâ anlam veremedim.

Çay ister misin, diye sordum. Olur, dedi. Şimdi çengel bulmacaya geçmişti. Bunlardan hâlâ kaldı mı, yıllardır görmemiştin? Geçen kilerde buldum, oyalanıyorum işte, dedi. Sence annem güzel bir kadın mıydı, diye sordum. Bilmem, dedi, güzeldi herhalde. Neden sevmezdin? Sen sever miydin, dedi. Severim tabi, o benim annem. Yorum yapmadı. Çayın yanında getirdiğim kurabiyelerden bir ısırık aldı. Sol üst köşede kısa sarı saçlı, 90'ların en popüler kadın sanatçı-

larından birinin fotoğrafı vardı. Çengellere baktım, yazmıştı adını. Kısa saç yakıştırdı, dedim. Annene mi, dedi. Yok canım. Bulmacadaki şarkıcıya. 90'larda modaydı. Hıı, dedi. Haklısın annem de hep kısa saçlıydı ama yakışır mıydı hiç düşünmedim. Nerden çıktı bugün annen konusu, diye hafiften serzenişte bulundu. Bilmem, konuyu sen açtın ya. Camdan gelmeyince ben öylesine söyleyiverdim, dedi. Rahmetli de gece gündüz yolunuza gözler, camdan ayrılmazdı. Öyleydi, doğru ya. Hiç yareni olmadı. Bu kurabiyeler çok güzel olmuş, hava almayacak güzel bir kavanoz ayarla da ona koyalım. Çayın yanına iyi gidiyor, dedi. Olur, dedim. Elim saçlarıma gidince, bunlar da uzadı rahatsız ediyor, çayın bitince keser misin, diye sordum. Sonra kalkıp pencereyi kapattım.

ÇOCUK DEDIĞİN

Çocuk dediğin koşmak ister, Ölüme karşı mı?
Kan ter içinde kaybediyorken hastalık savaşını.
Gülümseyerek hür edebilecekken dünya barışını,
Bir çocuğun sadece yaşamak istemesi insanlık suçudur.
Sadece doymak istemesi yediğimiz her lokmayı kana bular.

Bir çocuğun cesareti, annesini ezen tanka karşısya;
Bu suçtur bayım! Gizleyemezsiniz..
Düşük yaşam kaliteleri hastalık ile taçlanırken,
Coğrafi kader deyip izleyemezsiniz.

Toprak içine almaya utanırken bir kansızı,
Zalime çevrilecek alevden oklar bir gün ansızın...

Alaaddin ÜNAL

Genç şairlerimizden Alaaddin ve Emre

UYUDUN UYANAMADIN OLACAK

Fatma DAĞLI

Pencerenin pervazına dayamıştı yorgun bedenini. Karanlıktan sıyrılmaya başlayan ilk ışık huzmelerini görünce dev dalgalar gibi yükselip alçalan hırıltılı göğsünün üzerine bastırdı elini. İçi umutla dolmuştu. Dudakları belli belirsiz kıpırdadı:

*“Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne halden anlayan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.*

*Ve gönül Tanrı’sına der ki:
- Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin pencereden!”*

Bu gecenin de sabaha kavuştuğunu görebilmenin huzurlu hüznüyle içini çekti. Ciğerlerine dolan hava cam kırıkları gibi batınca nefesi kesilir gibi oldu. Dış dünyadan soyutlanalı ne kadar zaman geçtiğinin farkında değildi. Yavaşça döndü. Ağır adımlarla uzun zamandır oturmadığı yazı masasına doğru yöneldi. Masif ahşaptan yapılma sandalyesine bıraktı kendini. Bomboş gözlerle baktı kâğıda. Gayri ihtiyari divitini hokkaya batırıp çıkardı. Kolu havada bir süre asılı kaldı. Amacı neydi, ne yazacaktı, unutmuştu. Divitin ucundan düşmemek için direnen siyah damlacığa acıyarak baktı. Sonra kâğıdın ortasına damlayışını, kendini bırakarak amaçsızca yayılışını ve yavaş yavaş kuruyuşunu izledi.

“Göz açıp kapayıncaya dek...” diye fısıldadı.

Bu kadcı mıydı yani? Sert bir zemine çakılmış, parça pençik dağılmış ve yapabileceği her şey bitmiş miydi? Bakışlarını bir süredir zayıflayan bedenine çevirdi. Yüzleşmekten kaçındığı gerçek acımasızca dikiliyordu karşısında. Asla kabullenmek istemediği acziyetinin farkına varıyor olmak içini ürpertiyle doldurdu. Artık “hatırası bile yabancı gelen” geçmişine, hayallerinde yaşattığı geleceğine tutunarak kaybettiği “şimdi”leri için bile ağlayacak takati kalmamıştı. Ne redeydi her şeyi yönetebilme istek ve inancı? Ya

meydan okumaya çalıştığı “zaman”? Peki ya hiç şaşmayan zamanlama? İşte bu sefer zamanlayamamıştı.

İyice eğildi mürekkep kalıntısının üzerine. Giderken geride bıraktıklarıyla neler anlatmaya çalışmıştı acaba... Yoksa asıl merak ettiği şey kendisinin neler anlatacağı mıydı? Korktu birden, doğrulmaya çalıştı, olmadı. Bilinmezliğin dehşeti tüm varlığını ele geçirmişti. Bataklığa saplanmış gibi debeleniyordu bakışları. Kâğıdın içinden esen duman rengi, soğuk, hiddetli rüzgârın ardından sayısız kol uzandı lekenin içinden, incelererek parmaklara dönüştüler sonra. Uzadılar, uzadılar ve sarı saçlarına dolanarak uğultulu, zifiri bir karanlığın içine çektiler onu.

Düşmüş müydü, uçmuş muydu anlayamadı. Elleri simsiyahtı, kâğıda tutunmaya çalışırken hokka devrilmiş olmalı diye düşündü. Saç diplelerinden süzülen ter damlalarını silmeye çalışırken alnı da karaya bulandı. Etrafını yokladı. Boşluğun içinde dibe vurmuş gibiydi, yoksa boşluk mu onun içindeydi? Tuhaf hissetti kendini. Galiba eksilmişti. Yapayalnızdı ve korkuyordu. Avazı çıktığı kadar bağırıyordu başladı.

“Kimse yok muuu?”

“Kurtarın beniii...”

Yazık ki sesini kendisi bile işitemedi. Hıçkırıkları boğazına yumru olup oturdu. Gözlerinden süzülen yaşları kurulamak istedi, yapamadı, yanakları ıslak değildi çünkü. Nasıl oluyordu? Varlığına alıştığı her şey kendisini bir bir terk etmeye ne kadar da meraklıydı. Ürpere ürpere nerede olduğunu anlamaya çalıştı. Gölge duvarlar vardı etrafında. Anımsadı. O çukur olmalıydı burası. Evet, evet, kaç gecedir rüyalarında gördüğü çukur. Üzerine üzerine gelen gölge duvarlara direnmeye çalıştı. Parmakları sızlıyor ve katran katran kanıyordu. İçi boşalıyordu. Ürperdi. Elini dokunduğu her yerde pırıltılı kelimeler belirliyordu:

“...varmış...kayıp...keşke...nasıl...tedbir...yor
gun...aşk...güven...yardım...başarı...istemiyorum...

bir zamanlar... sonunda...zamanında...hak etmedim” ve daha niceleri birbiri ardınca sıralanarak anlamlı cümleler oluşturmaya başladı. Görevini tamamlayanlar süzülerek uzaklaşırken, bazıları boşlukta öylece asılı kalıyor ve için için ağlıyordu. Birdenbire durdu. Bu sözcükleri tanıyordu. Ne olduğunu anlamaya başlamıştı. Galiba kendi hikayesini yazmaya, iz bırakmaya çalışıyordu. Hem de boşluğa... Boşlukta iz bırakabilir miydi insan?

Hayatı boyunca kaybetmekten korkmuştu. Sevdiklerini kaybetmekten, başarıyı kaybetmekten, sağlığını kaybetmekten... Şimdi de bedeninden ve geride bırakacaklarından ayrılmaktan yani ölümden korkuyordu.

Evet, ölümden korkuyordu çünkü hala gidecek gücü kendinde bulamıyordu...

Gidemiyordu çünkü aklını yüreğinin kucağına bırakamıyordu...

Ellerine baktı. Hayatı parmaklarının ucundan takvim yaprakları gibi dökülmeye devam ederken neden ve keşkelerin, kaygı ve üzüntülerin pençesinde bir tutsak olarak geçen, gerçek olan tek anı “şimdi”yi kaçıran öyküsünü izledi çaresizce.

Acı acı gülümsedi. Düştüğü çukurdan çıkamayacağını biliyordu. Unutulacaktı. Hayat orada devam ederken o burada kalacak ve unutulacaktı. Acizliğinin hüznü yeniden omuzlarına çöktü.

Yolun sonundaydı ve elinden yazmaktan başka hiçbir şey gelmiyordu. Son kez “keşke” dedi. “Keşke gerçekten yaşamış olsaydım, neden yaşamış olduğumun farkına varsaydım, varlığımın yansımasının değil kendisinin bilincine varabilseydim...”

Tüm mevcudiyetiyle olana teslim olmaya razıydı artık. O an kalbinde şefkate, merhamete benzer bir sıcaklık hissetti. Korku yerini güvene bıraktı. Gerçek varlık içindeydi ve onu asla terk etmeyecekti. Yalnız değildi, hiç olmamıştı. Sadece sonsuzluğa akıyordu.

Nefesini yokladı. Sanki soluk almıyordu ama rahattı, daralma hissetmiyordu. Huzursuzluğu yanaklarında beliren gamzelerin içinde sönüp gitti. Faniydi işte, gelip geçici...

Zamanı gelmiş ve gelip geçmişti....

Derinden gelen sesler duydu.

“Endotrakeal tüpü çıkarabiliriz artık. Akciğerler rahatladı. Entübasyona gerek kalmadı.”

Külçe gibiydi bedeni. Gözlerini açamayacak kadar bitkindi. Fazla dayanamayarak yeniden kendinden geçti. Karanlığın içinde aydınlıktaydı.

“Ne tuhaf” dedi içinden.

İçinden dedim de “içi de dışı da” birdi sanki. Her şey bir ve tekti...

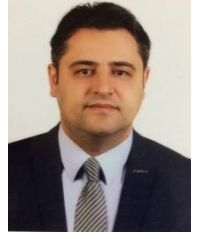
YALNIZLIK ÜÇLEMELERİ

- yalnızlık silsin
gözyaşlarını
gölgemin!...
- karşılıksız seviyor
yalnızlık
beni!...
- gölgemin
ikizidir
yalnızlık!...
- ölürsem
yazık olur
yalnızlığıma!...
- yüzü
gülecek mi
yalnızlığımın?...
- ey yağmur
hadi ıslatsana
yalnızlığımı!...
- gidişin
yoksunluk krizi
yaratıyor bende!...
- ey gece
yıldızları tanık tut
yalnızlığıma!...
- ölürse
yalnızlığım
çelenk göndermeyin!...

Hızır İrfan ÖNDER

İNTİKAMIN BÖYLESİ

İbrahim SAVAR

Bütün kasabanın tanıdığı kör kadının, kıyıdaki çay bahçesinde, garson tarafından denize 'döküldüğünü' akşama kadar herkes duydu. Bu 'döküldü' lafı ilk kimden çıktı bilmiyorum. Ama olayı gören benim bile aklıma gelmeyen bu fikri derhal benimsedim. Daha sonra kimi gördüysem de 'denize döküldü' diyerek, keyifle anlattım.

İkinci vakti, artık yaz kalabalığının çekildiği bahçenin köşesinde, her zamanki yerinde oturmakta olan kör kadın, öfkeli garsonun hışımla üzerine gelmesi sonucu kendini denizde buldu. Bir anda ne olduğunu anlamakta zorlanan birkaç kişi masalardan fırladı. Soğukkanlılığını koruyan, sporcu görünümlü bir genç suya atıldı. Dalgakıranın ardına kurulmuş çay bahçesinin önü neyse ki derin değildi. Kurtarıcısı yanına vardığında kör kadın kendi gayretiyle ayağa kalkmıştı bile. Bir yandan sıırsıklam olan kırmızı elbisesini düzene sokmaya çalışırken bir yandan da kendine bunu yapan garsona ağzına geleni sayıyordu.

Güçlkle kıyıya çıkıp eski yerine oturduğunda hâlâ sesi dünyaları tutuyordu. Garsonun ne ahlâksızlığı, ne hayvanlığı kalmıştı. Olaya şahit olanlar da hak veriyordu kadına. Bir bakındım, çoğu buralara mevsim sonunda gelmeyi yeğleyen yaşlı tatilcilerdi. Kasabanın yerlisi, kör kadını tanıyan bir ben vardım. Herkes, gözleri görmeyen bir kadıncağıza, üstelik de müşteriye reva örülen muameleyi kabul edilemez buluyordu. Kendilerince haklıydılar şüphesiz. Aile çay bahçesi kamuoyunun fikri netleşince hak ettiği tepkiyi göstermek üzere 'saygısız' garsonu arandılar. Ama bulamadılar. Öbür çalışanlar 'öfkeli' garsonu mutfağa götürmüşlerdi. Biraz sonra patron çıkageldi. Neyse ki müessese saygınlığı diye bir ilke var, diye düşündü yaşlı tatilciler. Şimdi patron gereken özü diler, hanımefendiyi gereğince ağırlayamadıkları için, dahası 'aptal' garsonun sebep olduğu bu elim hadiseyi tatlıya bağlamak için gerekeni yapar, dediler. Belki bütün konuklara birer dondurma bile ısmarlar, fikri okundu birinin gözlerinden. Hepsisi de yanıliyordu. Olayın garsonun saygısız, öfkeli ya da aptal oluşundan daha başka anlamları olduğunu kimsenin bilmesi mümkün değildi.

Patron gelip önünde dikildi kör kadının. Bir süre, bet sesiyle tutturduğu hakaret türküsünün bitmesini bekledi. Ama nakarat o kadar uzundu ki... Sonunda araya girip 'üstünkörü' bir özür diledi. (Bu 'üstünkörü' lafını da ben ekledim hikâyeye. Duyanlar bayıldı yaptığım kelime oyununa). Patronun bu özü, tamamen öbür müşterileri memnun etmek için dileğini de bir ben biliyordum. Hemen kör kadını tür-

küsüyle baş başa bırakıp tek tek masaları dolaştı. Uzakta oturduğum için duyamadığım kısa birkaç laf etti. Az sonra da bütün misafirlere dondurma ikramı yapıldı. Gözleri parlayarak dondurma bekleyen ihtiyar haklı çıkmıştı. Bir kâse de benim önüme bırakıldı. Kör kadınsa ıslak elbisesini, dağınık saçlarını ve rüküş kolyesini sallayarak tehditler arasında çıkıp gitti.

Bense dondurmaya bile yemeden aceleyle kasaba meydanına yürüdüm. Ramazan'ı çınarın altında okurken buldum. Gözlüklerini burnuna düşürmüş sarı kâğıda basılı bir dergiyi karıştırıyordu.

-Kulağını almaya geldim, dedim.

-Hayırdır inşallah böyle nefes nefese, dedi.

Bir çırpıda anlattım olanı biteni. Kör kadının attığı çığlıkları, garsona ettiği hakaretleri, suyun içindeki çırpınışını taklit ettim. Övünmek gibi olmasın gençlikte sahne tozu yutmuşluğumuz var ne de olsa. Çevremize toplanan esnafı ve akşam namazını bekleyen ihtiyarları güldürdüm. Gösteri bitince Ramazan kendi üslubunca bir dörtlük söyledi lafı bağlamak için. Şiire meraklıdır bizim Ramazan. Söylediklerini, adını bilmediğimiz bir şairden mi aşırır yoksa kendi mi dizer, bilemeyiz. Ama sohbetleri hep onun mısraları noktalar. Kusuruma bakmayın aklımda kalmadı hepsi ama son sözü hatırımda: "Layığını buldu sonunda kör kadın".

Bakmayın boyuna kör kadın dediğime. Bu biraz da kasabalının ona olan ortak nefretinin bir sonucu. Herkes kör kadın der ona. Önceleri onun da hepimiz gibi bir ismi vardı: Saliha.

Kasabamızın eskilerinden, emekli büyükelçi Necdet Bey'in kızıdır Saliha. Babası herkesçe sevilen, sayılan bir insandı. Tam bir beyefendi idi. Saliha ve ablası Naciye'nin iyi yetişmesi için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı. Başkentte yaşıyorlardı. Sefirlikten önce de bazı bakanlıklarda mühim vazifelerde bulunmuştu. Yazları, ekseri burada geçirirlerdi. Mimariye, yaşamın ince zevklerine meraklı bir adam olan Necdet Bey, her köşesini kendi elleriyle tasarlayıp, ustaların başında bekleyerek yaptırmıştı şimdi Saliha'nın yaşadığı konağı. Özel yapım mobilyalar, tavan süslemeleri, antika masalar, ceviz kütüphane, kurulu olduğu sırttan denize bakan geniş balkon hep onun fikriydi. Yıllar önce Saliha doğarken kaybettiği eşinin yokluğunu hissettirmemek için gücünün yettiği her kolaylığı sağlamıştı kızlarına emekli büyükelçi. Özel okullar, yabancı mürebbiyeler, Avrupa kıyafetler... Kasabada yaşlılarının gıpta ettikleri bir yaşamları vardı o zamanlar.

Fakat o talihsiz kaza bir anda her şeyi alt üst etti. Buraya gelmek için çıktıkları yolda henüz yarım saat bile geçmeden otomobil bir kamyonun altına girmiş ve Necdet Bey'le Naciye oracıkta can vermişler. Saliha'nınsa günlerce süren komadan çıktığında 'gözlerinin ışığının söndüğünü' anlamış doktorlar. Bu tabir de eski Türk filmlerinden yadigâr. Yıllar boyu güzel aktrisleri kör bırakan senaryo yazarlarıyla dalga geçmiştik. Filmler mi hayata benziyordu hayat mı filmlere bilememiştik ama Saliha'nın körlüğü, artık çoğu hayatta olmayan bu insanlara derin bir saygı duymamızı sağlamıştı.

Necdet Bey vasiyeti üzerine, kızı Naciye'yle buraya defnedildi. Saliha'yı ise kazadan aylar sonra görebildik ancak. Hem öksüz, hem yetim, hem de artık âmâ yavrucağı bağımıza basmak istedik. Necdet Bey'in en yakın arkadaşları olarak bizler ve sonra derece derece bütün kasabalı konağa gidip kızcağıza taziyelerimizi iletmek, ona olan sevgimizi göstermek istedik. Fakat istisnasız hepimiz daha önce görmediğimiz o çirkin hastabakıcı kadından aynı cevabı aldık: Hanımefendi kimseyle görüşmek istemiyorlar. Acısına ve başına gelen felaketin büyüklüğüne verdik. Hoş gördük. Alınmadık.

Kulağıma başka şeyler de geldi başkente giden hemşerilerden. Güya bu Necdet Bey'in bir metresi varmış. Kimseye bir şey sezdirmeden yıllardır görüşürmüş. Kızlar öğrenince çok kızmışlar. Babalarıyla konuşmaz olmuşlar. Önce iyilikle anlatmış her şeyi Necdet Bey. Ama ne yaptıysa kızların inadını kıramamış. Sonra sert çıkmış. Kazadan önce de aralarında şiddetli bir tartışma yaşanmış. O hiddetle çıkılan yolda bu elim hadise vuku bulunca şimdi Saliha başına gelenlerden, önce babasını sonra da o kadını sorumlu tutuyormuş. Mezarlıkta ablasının mezarına kapanıp ağlamış da babasınınkinden yana dönmemiş bile. Miras işleri için gelen avukata bile "Necdet denen adam" diye bahsediyormuş babasından.

Yalandır, doğrudur bilemem. Bunlar kulağıma gelenler. Hem dedikoduyu sevmeyiz biz. Burası küçük yer. Bu yandan o yana dönsen bir anda herkes duyar. Konuşulur. Kötü niyetten değil. Belki de avarelikten. Bir müddet söylendi, sonra yavaş yavaş unutuldu Saliha. Bir daha başkente dönmeyip, buraya yerleşmeye karar kılmasına rağmen, sanki hiç yokmuş gibi biz kendi yaşamımıza döndük. Ancak kendini bize hatırlatması, üstelik hiç bilmediğimiz bir yüzle karşımıza çıkması, dahası herkesin nefretini kazanması uzun sürmedi.

Necdet Bey'in hayli geniş meyve bahçeleri ve bağları vardı. Bir kısmı babadan kalma, bir kısmı sonradan edinme. Sağken güvendiği adamlarına havale ettiği hasat işleri de Saliha'ya kaldı. Tavsayaçağını, gevşeyeceğini düşündüğümüz işler Saliha'nın hoşuna gitti. İş bilir, deneyimli kâhyaları bin bir haka-rette başından savdı. Hiçbirine güvenmedi. Hepsini

hırsızlıkla suçladı. Başka işi de olmadığından boncuk bulmuş deli gibi bağa bahçeye dadandı. Fakat hem işten anlamıyordu, hem de gözlerini sonradan kaybettiği için işlerin peşinden koşması çok zor oluyordu.

Çirkin hastabakıcının kocası olduğunu öğrendiğimiz karga suratlı şoförle oradan oraya koştu-ruyor, gündelikçilere çatıyor, ağaçlar arasında gezinirken dallara çarpıyor, yere kapaklanıyor, kendini gülünç hallere düşürüyordu. Kimseden yardım kabul etmiyor, yelteneni haşlıyor, etrafına nefret saçıyor-du. Bunca fena muamelenin üstüne insanların ekmeğiyle oynuyor, "şeftalilerimi ezdiniz, kirazlarımı toplamayı geciktirdiniz, üzümlerimi tanelediniz" deyip anlaşılan ücretlerden kesinti yapıyor, çoğu zaman da geç ödüyordu. Yavaş yavaş herkesi bıktırdı. Bağbozumuna, meyve toplamaya kimseyi bulamaz oldu bu çevreden. Her geçen yıl gündelikçiler daha uzak köylerden gelmeye başladı. Bir gelen bir daha uğramıyordu semtine. Git gide sıkıldı bu işten. Çekti kendini. Kimseyi de sokmadı bahçelere. Kaderine terk etti güzelim ağaçları.

Körlük, Saliha'yı kötü bir insan haline getirmişti. Yaradılışındaki asalet, aldığı iyi eğitim, bildiği iki lisan bile yetmemiş, ortaya bayağı, çirkef, cimri, kötlük yapmaktan sanki hoşlanan biri çıkmıştı. İlk zamanlardaki acemiliği ortadan kalkmış, gözleri olmadan yaşamaya alışmıştı. Sık sık dışarı çıkıyor, konağa tıklı bir hayat yaşamıyordu artık. Ama her hareketinde, her lafında bir melanet, bir kabalık okunuyordu. Neler yapmadı ki: Ağzını her açışında gün görmedik sövgüler sıralaması alışıldık bir durumdu. Güler Teyzenin kedilerini tekmeler, yaptığı yemeği beğenmediği lokantacının tabaklarını fırlatıp atar, kokusunu beğenmiyorum, diyerek parktaki zakkum ağacının dibine ilaç döküp kurutur, çocukların topunu bıçaklar, yaşlılara çelme takar, balkonda oturup yoldaki ayak seslerine yumurta atar, gece yarıları cadı ayinine benzer müzikler çalıp âlemi ayağa kaldırır... Akli başında birinin yapmayacağı her şeyi gördük Saliha'dan. Tedavi edilmesi gereken bir hastaya dönüşmüştü artık.

Her gün yeni bir hikâye anlatıldıkça Ramazan, hep aynı şeyi tekrarlardı: Kaldırıp denize atmak lazım bu körü. Sonunda dediği çıktı. 'Kahraman' garson, gün boyu birbirini tutmayan isteklerine katlandıktan sonra taşmış ve "yeter senin ettiğin" diyerek Saliha'yı denize dökmüştü. Çektirdiği bunca eziyetten sonra olayı kime anlattıysam "oh olsun" dedi. Kasabanın 'yiğit' evladı garson, bir nebze olsun almıştı intikamımızı.

Bakmayın bunca şikâyet ettiğimize. Deli bizim delimiz, kör bizim körümüz. Canını alacak değiliz ya. Katil miyiz biz? Artık öğrendik yolunu. Canımızı sıkarsa atıveririz bir daha denize.

İvan Aleksandroviç Gonçarov ve Oblomov Üzerine

Hilal Kutlu

Bazı kitapların yaşı yoktur ve içinde öylesine karakterler vardır ki 19. Yüzyılda da olsanız 21. Yüzyılda da olsanız bu karakterler hep evrenselliğini korumuştur. Tıpkı Gonçarov'un Oblomov eseri gibi.

Bu eser, 19.yüzyıl Rusya'sında taşra bir kasabada "Oblomovka" adlı bir çiftliği olan anne ve babanın çocuğu Oblomov'un diğer bir deyişle İlya İlyiç'in hayatını anlatmaktadır. Oblomov bu çiftlikte doğup büyüdüktan sonra eğitimi için Petersburg'a gider ve hayatını burada devam ettirir. Varlıklı bir ailede yetiştirilmiş, tembelliğe alıştırılmış, hiçbir gelecek kaygısı olmayan, bütün gün yatan ve düşünen, kişisel ihtiyaçlarını gidermeyen, hizmetkârlığın etrafında döndüğü bir karakter olarak gözükse de eserde asıl dikkat edilmesi gereken unsur çok daha derinlikleri olan bir felsefeyi içermekle kalmayıp geniş yelpazelere ve kitlelere ulaşmaktadır. Eserin sosyokültürel ve sosyo-ekonomik boyutlarından bahsedecek olursak; Eserin geçtiği dönemde yani 19.yüzyıl'da Rusya derebeylikten modern bir toplum olma yolunda ilerlemektedir. Avrupalılaşma ve batılılaşma sırasında yaşanan geçiş dönemi söz konusudur. Bu geçiş döneminde de insanların kültürleri, hayata bakış açıları, eğitim ve iş konusundaki düşünceleri, hayat şekillerinin değişmesi söz konusudur. İnsanlar bu dönemde çiftçilik ile geçinirler, tarlada çalışırlar fakat bu düzen yavaş yavaş değişmeye yüz tutmaktadır. İnsanlar çiftliklerini, tarlalarını bırakıp büyük kentlere göç etmeye, ekip biçmeyi bırakıp kamu dairelerinde, bakanlıklarda çalışarak geçimlerini sağlar ve hayat tarzları değişerek sosyo-ekonomik anlamda bir değişim başlar. İvan Gonçarov bu geçiş döneminden bahsederken hem doğunun hem de batının farklılıklarından bahsetmiştir. Örnek vermek gerekirse; Doğudan bahsederken Rus insanının aslında kariyer odaklı olmadığını ve hırslı olmadığından bahseder.

Doğudaki insanların hurafelere olan inanışlarından bahseder ve eleştirir. Hurafelerden bir tanesi; ölü bir insanı evden çıkartırken ölünün başının ayaklarından önce geçmesi bir sonraki ölüme işaretir. Eserde dikkat çeken nokta Oblomov'un tembelliği olmasıdır çünkü Oblomov'un tembelliği bilinçli bir tembelliktir yani Oblomov uyku halinde değil tam aksine bir uyanıklık halindedir ve bu tembelliği bilinçli kılar. Diğer bir unsur Oblomov değil, Oblomovluktur. Oblomovluk ; doğu-batı kültürü ve hayat tarzı arasında sıkışıp kalmışlıktır. Tıpkı Oblomov'da uşağı Zahar gibi her doğunun ve batının özelliklerini taşıyan ama iki

yere de ait olamayan bir karakterdir. Yani ne batıya ne de doğuya ait olabilme durumudur. Oblomov büyüdüğü çiftliği arayan ve o çiftliğin özlemiyle yaşayan şehirde kurduğu hayata uyum sağlayamamış bir karakter olmasının yanı sıra zaman zaman planlar kuran ve hayatı ile ilgili bir şeyler yapma isteği olan bir karakterdir. Fakat içinde bulunduğu bu sıkışmışlık hissi sebebiyle içindeki potansiyeli ortaya çıkaramamıştır. Kendi kurduğu hayal dünyasında yaşamayı tercih etmiştir ve bu onun için bir kaçış haline gelmiştir bu da hayatında içinden çıkılmaz bir kısır döngü yaratmıştır. Alıntı yapmak gerekirse sayfa 115 de şöyle bir paragraf okumuştum; Yarım kalmış bir adam olduğunu, ruh güçlerinin gelişmeden kaldığını, hayatına bir ağırlığın çöktüğünü, düşündükçe kendi hayatının yolunu ağır bir kaya parçasıyla tıkanmış daracık zavallı bir keçi yolu gibi görüyordu.

Kitaptaki her karakter için öylesine analiz yapılmıştır ki saatlerce insanı düşünceden düşünceye sokabilir. Bu eserde İvan Aleksiyeviç karakterine çok az yer verilmiş olmasına rağmen Aleksiyeviç ile ilgili bölümü okuduktan sonra günlük yaşantınıza devam ederken yani kitabın kapağını kapatıp şöyle bir etrafınızdaki insanlara baktığınız zaman fark edeceksiniz ki o köşede kalan sessiz insan İvan Aleksiyeviç'den başka kimse olamaz. Eserde şöyle geçer: Ne güzel ne aptal, ne uzun boylu ne kısa boylu, ne sarışın ne esmer. Tabiat ona ne aptal ne güzel hiçbir belirli çizgi hiçbir özellik vermemiştir. Böyle bir adam sempatik olabilir mi? Sever nefret eder ya da acı çeker mi? Sevmekte sevmemekte acı çekmekte mümkün tabi. Çünkü kimse bunlardan kaçamaz ancak o herkesi sevmenin bir yolunu bulabilmektedir. Ne yaparsan yap bu tür insanların ruhunda düşmanlık intikam gibi bir duygu uyandıramazsın. Onlara ne yaparsanız yapın onlar hep size sokulurlar. Onun dünyaya geldiğini herhalde annesinden başka kimse fark etmemiştir. Hayatın akışında onu çok az kişi aklında tutacaktır. Herhalde onun dünyadan nasıl yok olduğunu da kimse fark etmeyecek, kimse sormayacak, kimse acımayacak ama ölümüne de kimse üzülmemektedir. Onun düşmanı da yoktur dostu da yoktur ama tanıdığı çoktur. Belki bu silik yüzlü adamın sadece cenaze süreci ilgi uyandıracaktır. Muhtemelen için cenazesi bile unutulacaktır....

Eserde, Oblomov ile iki dost iki düşman olan karakter vardır bu karakter yarı Alman kökenli Ştolts'dur. Aslında Oblomov doğuyu Ştolts ise batıyı

sembolize eder. Onların hayata bakış açıları birbirinden farklıdır. Ailesi tarafından Alman geleneklerine uygun şekilde büyütülmüş küçük yaşta sorumluluk almaya teşvik edilmiş bir çocuktur. Çocukluğu Oblomov ile birlikte geçmiş olmasına rağmen Oblomov'dan çok farklı yöne evrilmiştir hayatı. Ştolts her zaman Oblomov'u bir şeyler yapması, harekete geçmesi için onu teşvik etmeye çalışan bir karakterdir. Oblomov kaybettikçe Stoltz kazanır. Ne var ki Oblomov'un aşık olduğu Olga bile Ştolts'un olur. Oblomov bir şey başaramaz fakat onu ayakta tutan tıpkı Olga ile ilişkisini ayakta tutan etmen gibidir; Oblomov Olga'ya yazdığı bir mektupta: "Sen bana aşık değilsin, senin bana karşı duyduğun duygu aşka hazırlık aşamasıdır". Yani Oblomov'u ayakta tutan hayat değil, hayata dair düşleridir.

Oblomov tercihlerinden dolayı boş yere harcadığı bir hayatı var sanılır fakat asıl aradığı şey aşktır, yuvadır. Yine bir gün arkadaşına gelecekteki hayallerinden bahsederken bir kadınla tanışmak, ona aşık olmak, o kadınla evlenmek ve çocuklarının olmasını istediğinden bahseder. Arkadaşı bu hayali yine Oblomovca bulur ve hayallerinin bile tembel olduğundan bahseder. Arkadaşı ondan şöyle bahseder: O akıldan ziyade çok daha değerli şeylere sahip. Dürüst ve inançlı bir kalbe sahip bu onun doğal zenginliği. Bunu yaşamı boyunca zarara uğratmadan taşıdı, zorluklarla karşılaştı, donuklaştı, uyustu, neşesini kaybetti, yaşama gücünü yitirdi ama bir tek uyumsuz nota bile onun yüreğinde bozuk bir ses çıkartmadı, yüreğine pislik bulaştırmadı. Süslü püslü bir yalan onu kandıramaz, hiçbir güç onu doğru yoldan ayıramaz. Varsın bütün kötülükler, bütün pislikler etrafını çepeçevre sarsın varsın dünyanın altı üstüne gelsin Oblomov asla yalana boyun eğmez. Ruhu her şeye rağmen daima temiz, dürüst ve şerefli kalır. Bu kristal bir berrak, saydam gibi bir ruhtur, bu tip insanlar azdır. Onlar, nadir kalam balık içinde inci gibi parlarlar. Onun kalbi asla bozulmaz, her yerde ve her zaman güvenmek mümkündür... Her şartta ve her koşulda güvenilir bir insan olmak büyük bir erdemdir. Arkadaşı her ne kadar hayallerini küçümsemiş olsa da daha sonra hayat döngüsü her zaman değiştiğinden dolayı arkadaş Oblomov'dan gururla bahsetmektedir...

Rus düşüncesinde etkin bir yeri olan bu eserle ilgili bir değerlendirme vardır; Rusya'da üç büyük devrim yapıldı ama asla Oblomov karakteri ve oblomovluk yenilgiye uğramadı. Oblomovluk sadece Rus elitlerine, aristokratlarına değil aynı zamanda Rus halk kitlelerine de sinmiş değiştirilemeyen ve her zaman karşısında mağlup olunan bir karakterdir" denmiştir.

21 Ağustos

Dünya Yazı Günü kutlu olsun.

"Taşa kazınacak yazınız olsun."

YALNIZ YILDIZLARA

-Alaaddin ÜNAL'a

Kara kaplı defterin yarardı geceyi.
Bir mezarlık karşısında yorulurdu şiirlerin.
Kalemin ölümünü dickerdi.
Sanki taziyeler uyurdu kaburgalarında
O defterde kim öldü de uğurlayamadın be adam?

Yalnız yağmurla kavları şehir kırı.
Ve yeniden inşa olurdu beynimizde,
Fatih'in asırlar önce yıktığı derebeylik.
Bir hâl çare
İki tren bileti, tek gece
Denk getirip de
Aşamadık şehrin korkuluk surlarını.

'Ayan beyan geçiyordu gençlik.'
Bu şehir kızgın bir bıçak gibi bölüyordu soluğumuzu.
Titizce kurgulanmış intiharlar söküyorduk.
Suç ve kan, tuzla buz edecekken ellerimizi
Sessizliği Nazım kazıyordu sonra Orhan,
Bu iki durulmaz şairi yalnız şiir avutuyordu.

Cılız ışıklar çelmiyordu gönlümüzü,
Biz yalnız yıldızlara yazar'dık.

Hayata direndiğinin yarısı Afrika için.
Boyundan posundan usanma hiç.
Bilirim, kaburgaların incidir bir kadının saç telinden
Hak vermezse, baş vermezse kimse gövdene
İçindeki siyah çocuk, ilk seni iyileştirsin.

Ağız dolusu güldüğümüz fotoğrafları kurut defterinde,
Kelimeler üzeni, nasırlı ellerinde.
Yıldızlar asırlarca serpecek şifanı siyah çocuklara.
Kara kıta oğlundur artık, ümidin şiir.
Yaz be adam... Yaz çünkü:
Ömür kısa, uzun şair...

Emre KARASU

Mum

Aydınlık sabahların ortasında
Al yerini yüreğimde
Zira uzaklar sen de
Özlemler sen de kaldı
Mum dolu evde
Dünyam karardı.

Kurtuluş ÇELEBİ

"Burada inebilir miyim?" Dikiz aynasından, siyah gözlüklü müşteriye ters ters baktı: "En sevmediğim tip. Elli metre önce inip üç kuruş az ödeyecek!" dedi içinden.

"Işıқта indi bindi yapmak yasak ama göbekten dönüp tam kalenin kapısında durabilirim isterseniz?" Siyah gözlüklerin arkasından dikiz aynasının üzerinde akıp giden rakamlara baktı. Yeşil ışık yanmak üzereydi. Hemen sağında koltuğun üzerinde duran teknolojinin son tasarımı I Pad'in bulunduğu siyah deri ve minik kahverengi çantasının yarım ay şeklindeki kulplarından parmaklarını geçirdi. Elinde tuttuğu büyük meblağa parayı uzattı. Tam o sırada ışık yandı, arka sol kapıyı açıp aceleyle indi. Şoföre doğru eğilip: "Teşekkür ederim, üstü kalsın." dedi. Adamın pala bıyıklarının altından ilk defa paslı dişleri görüldü. Arka kapının kapanmasıyla, arabanın yerinden ok gibi fırlaması bir oldu. Başını yerden kaldırmadan bir kaç adım attı. Yerdeki iri kaldırım taşlarına bakınca çocukluğu geldi aklına. Tarihi kale tüm görkemiyle karşısına dikilmişti. Dalgalandan bayrağın üzerindeki ay ve yıldızı görünce içini huzur kapladı. Ya kalenin taşlarını örerken harcına gözyaşları karışan hayatlarını ortaya koyan vefakâr insanlar! Yüreği sızladı. "Ne rahatız." dedi. Yayalar için yeşil ışık yanmak üzereydi, telefonu çaldı. "Efendim! Evet, anneciğim indim, haklısın, tam seni arayacaktım, taksiyle geldim, evet karşıladılar ama ben valizimi onlarla otele yolladım, kalenin karşısındayım." Gülümsedi. "Babamla senin hep beklediğiniz otobüs durağı tam karşımda sanırım. Biliyor musun? Bu görevi biraz da sizden bir şeyler bulmak için kabul ettim. Sanki el ele yanımdan geçeceksiniz. Biraz anlatsana anne. Üniversite yıllarındaki maceralarınızı... Tamam, bin kere anlattın ama bir kere daha anlat ne olur. Mezuniyet töreninde babamın ismi okununca gömlek manşetindeki kol düğmesinin, senin kırmızı elbisenin koluna takılıp ikinizin birden sahneye çıkmak zorunda kalışınızı anlat. Onu özlüyor musun? Anne, ben çok özlüyorum. Hiç görmediğim halde..." Sesi kısıldı, boğazına bir şey takıldı. Yutkunamadı. "Hayır, ağlamıyorum." dedi. Sağ elindeki çantaları havaya doğru kaldırıp orta parmağına taktığı üzerinde "S M" harfleri yazılı olan yüzüğe baktı. Kaçan neşesini belli etmemek için: "Babam da romantik adammış. Kimin aklına gelir kol düğmelerinden yüzük yaptırıp evlenme teklif etmek? Hayır, hala ışıklarda bekliyorum. Yürürken telefonla konuşmayı sevmiyorum biliyorsun, nefes nefese kalıyorum. Hayat ne garip değil mi anne... Babam o kazada ölme ve ailesi bunun için seni suçlayıp bizi reddetmeseler, bugün otele değil de belki kuzenimin evinde kalırdım. Ne dersin onların çenesinde de benim ki gibi kocaman bir ben var mıdır? Ya da şu yanımdan geçip giden kadın halam olmasın? Kızma anne, şaka yapıyorum. Korkmana gerek yok. Psikolojim oldukça yerinde. Evet, toplantım yarım saat sonra başlayacak. Çıkınca ararım. Seni seviyorum anne, hoşça kal."

Trafik ışıkları yanıp yanıp sönüyordu. Oynadığı oyun aklına geldi tekrar. Bulunduğu kare taştan sola doğru çapraz bir adım ilerledi. Gözleriyle yoldaki kalın çizgileri sayıp karşı kaldırımdaki ayakkabılara baktı. Çizgide huysuzlanan ayakkabılar arabaların motor sesiyle gaza gelip küçük çaplı yarışa gireceklermiş gibi duruyorlardı. Bu sefer de karşıya geçmeyip yarışı izlemeye karar verdi. Ve nihayet yeşil ışık yandı. Yarış başladı! İnce sivri topuklu 38 numaralı siyah deri ayakkabı ve 42 numaralı beyaz konvers aynı anda çıkış yaptılar. Onları 41 numaralı kahverengi önden tokalı anne ayakkabısı ve 25 numaralı yeşil çocuk sandaleti takip etti. Çizginin ortalarına doğru ucu küt burunlu, kısa topuklarının dış tarafları aşınmış, sıyrılan deriden görünen ahşaba aldırılmadan sağa sola yalpalayan 40 numara kahverengi teyze ayakkabısı kendinden umulmadık biçimde depara kalkarak sol taraftan öne geçti. Karşı ataktan yarışa son saniyelerde dâhil olan 37 numaralı beyaz düz babet ile 40 numaralı spor ayakkabı çizginin ortasında buluştular. Kırmızı ışığın yanmasıyla pist tamamen boşaltıldı. Sona eren yarışı kazanamayacağını bildiği halde koşarak yaya kaldırımına fırlayan 39 numaralı stiletto çizgide huzursuzlanan ve yarışmak için sarı ışığın sönmesini bekleyen arabalardan yükselen tehditkâr motor sesini duyunca korkarak geri adım attığı sırada kırılan topukla beraber yarıştan diskalifiye edildi. Bu sefer de arabaların yarışı başladı. Saatine baktı tarihi kalenin içinde yapılacak toplantıda günlerdir hazırladığı konuşması ve sunumuyla orada ki patronların gönlünü fethetmesine yirmi dakika kalmıştı. Küçük oyununa son verdi. O sırada birisi sağ koluna hafifçe çarparak yanında durdu. Tam kızacaktı ki eski püskü ceketli adama bakınca içi burkuldu. Bir şey söylemekten vazgeçti.

Arabalar beyaz çizginin önüne dizildiler. Yeşil ışık tekrar yandı. Yarış sırası kendine gelmişti ama yarışmak istemiyordu. Biraz ağırdan alıp yanındaki adamın önce yürümesine müsaade etti. Adam ökçelerine bastığı eski yırtık ayakkabısının sağ tekini sürükleyerek ilerledi. Sol ayağını attığında uzunca bir çizgi çizip araya nokta koyuyormuş gibi bir his uyandırıyordu insanda. Ardından o da yürüdü. Kalabalıkta yaklaşan bir çift küçük kırmızı rugan ayakkabı ve siyah süet erkek ayakkabısı dikkatini çekmişti. İçinde müthiş bir kıskançlık duygusu hissetti. Bu küçük kırmızı şirin ayakkabılar kendisinin yanından geçip gittiler. O da karşıya geçip ilerledi. Hemen kale duvarının dibinde az önce koluna çarpıp geçen adam bağdaş kurup oturmuştu. Tekrar gördüğünde onun bir dilenci olduğunu anladı tabi. Çalıştığı iş yerinin önüne her cuma gelip dilenen adam aklına geldi. "Hayret doğrusu! İki yıldır her cuma iş çıkışı o

adama para vermezsem işim rast gitmez zannederdim. İlk defa bu hafta görmedim onu. Öldü mü acaba?" dedi. Fazla zamanı kalmamıştı. Kalenin surlarının altında dilenen adam gülerken ona bakıyordu. "Totemim bozulmasın. Bu sefer de bu dilenciye para vereyim." dedi. Saatine baktı. Zaman iyice daralmıştı. Yüzünden acı bir gülümseme oldu. Toplantı sonrasında birkaç bozukluk verme niyetiyle koşar adım ilerleyip kalenin içine girdi. İş bir hayli uzamış, gece yarısı olmak üzereydi. Arkadaşlarının ısrarlarına rağmen otele onlarla dönmedi, aklı dilencideydi. Ona para verip ardından yanlarına gidecekti. Vedalaşıp uzaklaştı. Meraklı gözlerle sağa sola bakındı ama dilenci yoktu. Sokakta parmak sayısı kadar insan kalmıştı. Trafik ışıklarına doğru yöneldi. Yaya kaldırımın tam ortasında duran uğultulu bir kalabalık vardı. Oraya yaklaştı. O da nesi? Para vermek istediği yaşlı adam yerde yatıyordu. Kalbinde anlam vereemediği bir sızı hissetti. Üstüne ambulansın sesi açık yaraya tuz basar gibi yüreğini bir kez daha sızlattı. Bir türlü oradan uzaklaşamadı. Dilencinin hayatından endişe duymuştu. Birkaç saat önce sekerek oyun oynadığı kaldırım taşında şimdi esirdi adeta... Bir adım sağa bir adım sola geçiyordu. Bütün bedeninin hâkimiyeti başkasındaydı sanki. Dilenciye karşı konulmaz bir çekim hissediyordu. Nihayet kalabalık dağıldı. Yerde yaralı ve bıçare yatan yaşlı adamı sedyeye yatırıp ambulansın içine aldılar.

Öylece donup kaldı. Etrafta kimse kalmadı. Kapıları kapatmak üzere olan ambulans şoförü döndü: "Kazazedeği tanıyor musunuz, yanına binecek misiniz ?" Davet edilmeyi bekliyordu sanki ve hiç itiraz etmedi. Tanımadığı adama duyduğu anlamsız şefkate kendisi de şaşmıştı. Duyarsız kalamayacağını, kendisinin yerinde kim olsa aynı şeyi yapacağını düşündü. Koşup arabaya bindi. Adamın yana düşmüş sol elini ellerinin arasına aldığı elin sıcaklığı. Hiç de dilenci eline benzemiyordu. "Neyiniz olur bu yaralı? " diye sordu hemşire. Kendisini akrabası zannetmişti. Hemşirenin ses tonunda ki alaycılığı fark etti. Çünkü kendi giyinip kuşanıp yaşlı annesine babasına bakmayan tiplerden sandı onu. "Tanımıyorum beyefendiyi sadece insanlık görevimi yapıyorum." Demir gibi kesen siren sesleri arasında acilin kapısına vardılar. Sedyeye hızla içeri alındı. Ne yapacağını bilemedi. Sıkıca tuttu çantasından. Kendine güç veriyormuş gibi hissetti. Çaresizce bir o yana bir bu yana döndü durdu. Ne yapacağını düşünüyordu. Tam çıkıp gitmek üzereydi ki hastane polisi geldi. "Kimliğiniz lütfen." "Yalnız ben beyefendiyi tanımiyorum, sadece yanında kimse olmadığı için vatandaş olarak..." Kimliğini bulmaya çalışıyordu. Bu sırada polis sözünü keserek: "Gece yarısı hiç tanımadığınız bir dilencinin yanına binip geldiniz, öyle mi?" "Evet, biraz acayip görüldüğünün farkındayım ama ben misafirim bu şehirde. Buraya iş için geldim." Polis kimliği elinden aldı. Hemen girişte bekleyen memur arkadaşının yanına gitti. Bir şeyden şüphelenmişlerdi sanki. "Siz bekleyin geliyorum. Sadece zabıt tutulacak. O kadar endişelenmenize gerek yok." Dedi polis.

İçinden kuşku çanları çalmaya başladı. "Ya adam ölürse ben ne yaparım? Yardım edeyim derken başıma iş açtım. Keşke arkadaşlarla otele dönseydim. Bunların hiç birini yaşamazdım." Polis memuru geldi. Elinde küçük şeffaf bir poşet vardı. "Bunlar babanızın üzerinden çıktı." "Bir yanlışlık olmalı daha önce de söyledim. Ben bu adamı tanımiyorum!" Alelacele eline tutuşturulan poşeti havaya kaldırarak: "Bakın memur bey! Ben..." sözünü tamamlamamıştı çünkü o sırada gözü poşetin içinde, saatin yanında duran yüzüğe takılmıştı. Bir an kalbinin hızla çarptığını fark etti. Heyecandan elleri titriyordu. Hemen yüzüğü poşetten çıkardı. Bu yüzük parmağındaki yüzüğün aynısıydı! Ne yapacağını şaşırdı. "Ama ama benim ba - babam." Konuşamadı. Yutkundu. Memur kimlikleri uzattı. "Babanızın kimliği de sizde kalsın." "Bakın babam öleli yıllar oldu, yanılıyorsunuz." Polis memuru endişeyle baktı yüzüne. Yanından gecen hemşireye dönüp "Galiba kazanın şokunda. Hanımefendinin içeri girmesine yardımcı olun lütfen." Gözü kimlikteki isme ilişti. Kendi kimliğiyle yan yana getirdi, Baba adına baktı. Kimlikteki isme baktı! Telefonu çalmaya başladı.

Duymamış gibi yaptı ama ısrarla çalışıyordu. Annesiydi. "Alo anne, evet, ağlıyorum!" Yutkundu. "Bana neden yalan söyledin anne?" O sırada adamın ismi hastane koridorlarında yankılandı: "Selçuk Mertoğlu yakını! Lütfen acil kayıt girişe geliniz." "Anonstaki ismi duyuyor musun anne?" Kısa bir sessizlik oldu. Telefonu kapatmak istediğini söylerken tuzlu su yanaklarını yalayıp çenesine indi. Hemşireyle beraber içeri girdiler. Can pazarının içinde yaşlı gözlerle arandı. Hemşire kapının hemen solunda duran yatağı göstererek: "Babanız burada yatıyor. " Ayakları olduğu yere çivilenmişti. Ne söyleyeceğini nasıl davranacağını bilmiyordu. Bu yaşadıkları gerçek miydi? Kalabalıkta kaybolmuş çocuk gibiydi. Boş ve ürkek gözlerle etrafına bakındı. Babasını bulmuştu ama koşup boynuna sarılamadı. Elinin tersiyle gözlerinden yaşları sildi. Derin nefes alarak yatağa doğru yaklaştı. Adamın çenesinin altında kirli sakallarının arasından görünen o kocaman karakteristik beni gördü. Kendi çenesindeki beni ilk defa fark ediyormuş gibi hayretle bene dokundu. Adamın kolu hafifçe oynadı. Gözlerini açtı. Yüzü huzur doluydu. Şefkatle karşısında duran kıza baktı. Elini uzatıp avcunu açtı. Kız gözünden akan yaşlara hakim olamıyordu. Ellerini kendisini çağıran ele uzattı. İlk defa babasının elini tutuyordu. Kendini toparlamaya çalıştı. Adamın gözlerinden de yaş akıyordu. "Baba!" diye bildi titreyen sesiyle. "Neden? Neden bıraktın beni?" "Ne seni, ne de anneni bıraktım kızım. Hatırlamıyor musun? Her cuma senin yanındaydım!"

TOPRAKTAN BETONA

Pınar ALKIŞ

Çağın en eski zamanlarıydı. Az insan olduğundan yeryüzü herkese yetecek kadar büyüktü o zamanlar. Toprak kimseye ait olmadığından özgürce verirdi özünden insana.

"Dede kimseye ait olmayan toprak olur mu hiç?"

"Asıl toprak ait olmaz hiç kimseye..."

Toprak da insanlar da mutluydu. Açlık kelimesi peyda olmamıştı o vakitlerde. Bir ağaç, meyve verse tüm çocuklar toplardı dalından. Toprak da kimseyi ayırmazdı verirken, ne bilsindi zaten Ahmet mi dalındaki elmayı koparan yoksa Ayşe mi?

"Nasıl yani dede bizim köydeki Mahmut amcanın ağacı olsa bile toplarlar mıydı? E Mahmut amca sopsıyla kovalar!"

"Mahmut amcana da kalmaz o ağaçlar ya neyse."

İnsanlar çoğaldı sonraları... Dalından meyve toplayan çocuklar büyüdü, onların da çocukları oldu. Onlar da büyüdü onların da çocukları oldu derken çoğaldı işte. Onlar çoğaldıkça toprak da coştı, sanırsın bildi başına gelecekleri, bildi de çoğaldı. Verdi özünü dallara, dallardan insanlara... Kimse korkmasın istedi toprak, ben hepinize yeterim, dedi ama gel gör ki nerede toprağın dediğini duyan. İçlerinden birini korku sardı bile 'ya bir gün toprağın verdikleri yetmezse bunca insana!' diye.

"Doğru demiş de mi dede? Bak işte yetmiyor artık."

"Halt etmiş öyle diyerek."

Hem yeterdi yetmesine de adam toprağın bunca bolluğunu paylaşmak istemedi. Ne verirse bir tek kendine versin istedi. Sabah biraz çalı çırpı toplayıp geldi nefes nefese. Hanım, hele şu bahçeyi çevirelim, dedi. Karısı şaşkın, ne bilsin, olur mu öyle şey. Hem daha önce görmemiş hiç kimsede böyle bir şey. Görenler ne der sonra. O şaşırana kadar adam bahçeyi çevirdi bile. İlk zamanlar gelen sordu, giden sordu, gören sordu, duyan sordu; neyin nesi bu, diye. Çocuklar yine koşup geldiler bahçeye ama çalıdan giremediler içeriye, geriye geri döndüler. Zaten bir onlar üzüldü, bir onlar şaşırdı olanlara bir de toprak...

Sonra herkes, adama hak vermeye başladı. Bu zamana kadar düşünememiş olmanın üzüntüsüyle, hep aç kalmışlar da şimdi doyacaklarmış gibi telaşla herkes çevirdi evinin önünü, ya toprağın verdiği bir gün bize yetmezse, diyerek.

Toprak, gün geçtikçe az vermeye başladı ama kimin umurunda. Ne de olsa artık toprak sahibi oldular

ya... Çoğaldıkça çoğaldı insanlar, azaldıkça azaldı toprağın verisi... Kimine biraz fazla, kimine daha az verdi toprak. İşte evlat o zaman açlık oldu, aç oldu. Kimsenin değilken herkese yeten toprak, bir aileye yetmez oldu. Kimse de kendinde bulmadı suç, kime sorsan hep toprak suçlu, hep toprak kısır...

İnsanlar kavga etmeye başladı sonra, vay efendim sen daha büyük çevirdin toprağı, yok efendim şurası aslında benimdi diye.

Toprak insana küstü, insan toprağı. Zamanla verimsiz, çorak diye diye yok ettiler toprağı, beton yığınına çevirdiler dünyayı. Bozdular karınca yuvalarını. Şunu iyice bil evlat, başına bir şey geldiyse bil ki karınca yuvası bozmuşundur. Neden mi? Karıncalar, toprağın kıymetini iyi bilirler de ondan. İncitmeden adım atıp incitmeden taşırılar her bir zerresini... Toprak da bağrında yuva açar onlara. Karınca yuvası bozarsan bil ki toprak incinir. Bilemediler işte bilmediler...

Çoğaldıkça çoğaldılar, sığamadılar dünyaya. Evlerin üstüne evler yaptılar ama birbirlerinden habersiz yaşadılar. Sonra da hapsedukları betonların arasında özgür olduklarını sandılar...

İnsanların elleri vermekten kaçtı hep, ellerini başkasına uzatmaktan kaçtılar.

"Ama karşı evde oturan Süleyman Amca bana şeker vermişti."

Süleyman amcan da iyi bilir ya, paylaşamadılar dünyayı, herkese yeten toprağı... Toprak, çektiği zulmü sakladı herkesten. Kimse anlamadı, kimse bilmedi sancısını. Geldi geçti, savruldu zaman.

Dur, dedi toprak insanlara, artık dur! Herkes durdu, her şey durdu evlat her şey.

Şimdi herkes betonların arasında kaldı işte. Betonlardan yine betonlara açılan pencerelerde nefes alıyor herkes aslında aldıklarını sanıyorlar ya neyse. Toprağı dokunmak için can atıyorlar ama nafiye. Toprak, sadece can verenlere kucak açıyor artık. Kimseye fazlasını vermiyor, adil bir şekilde bölüşüyor hem de tıpkı onların istediği gibi. Sadece bedenlerinin sığacağı kadarını veriyor herkese. Yine kendine yakışan şekilde herkese yeterek...

Yaa... İşte böyle evlat, toprağı nasıl davranırsan aynı şekilde karşılık alırsın şaşmaz bir adalet vardır unutmam sakın.

"Ben o bahçesini çeviren adam yüzünden mi parkta oynayamıyorum yani?"

Aylardan neydi, hangi senenin rakamları yazılıydı duvarda asılı takvimlerde, o sabah hangi günün yaprağını kopartmıştı yorgun dizlerinin üzerinde zorlukla dururken, derisi kemiklerine artık bol gelen elleriyle, bir dede bilmiyorum. Kanım hala dikine aktığı, kaslarımın hiperaktif çocuklar gibi yerinde durmadığı, saçlarımın uzun halde hala yerinde olduğu, parmak ucundan bırakmak üzere olduğum çocukluğumu terk edebilme çabalarıyla Yok saydığım günlerden biri.

Halı sahada futbol oynamayı severdim ve o akşamda maç için gitmiştim, sevdiğim spor kıyafetlerimi, beyaz ağırlıklı, üzerinde kırmızıçizgiler olan formamı, itinayla tepiştiğim çantamdan çıkarıp, giyerken ki yüz ifademi görenler, bayramda yürüyüş yapan bandoya, büyük uğraşlarla kenardaki kalabalığın önüne geçmişti, elindeki bayrağı sallayan siyah önlüklü bir çocuğun heyecanını canlandırabiliyordu aklında.

Ve o kıyafetleri giyip, en sona halı saha kramponlarının bağcıklarını bağlayıp, ayaklarımı yere vurunca duvarda yankılanan sesleri duyduktan sonra, nemle yağrılmış soyunma odasından koşarak çıkıp, etrafında insanların uğultusuyla, tellerle çevrili sahanın demir çerçeveli kapısından geçip yeşil renkli zeminine adımımı attığımda, başka bir ben olmuşum yine. Biran önce o yuvarlak oyuncuğa az önce giydiğim kramponlarımla dokunup, bir anlamda bulutlara çıkmak istiyordum. Ama önce kaslarımı ısıtmam gerekiyordu, öyle ya böyle öğretilmişti. O kaslar gerilip açılmalı, esnetilmeliydi. Ani hareketlerde zarar görebilirlermiş. Bildiğimi zannettiğim, bilmediğim hareketlerden bir kaçını, bacakları biraz yanlara açıp parmak uçlarını ayaklarına sırayla dokunmak, sağ eli sol ayağa, sol eli sağ ayağa mesela, mesela belden sağa sola dönmek ayaklar sabit, sonra da dizleri bükmeden birleştirdiğim ayak parmak uçlarına eğilip iki elimle üzerlerine dokunmak gibi hareketleri kendinden emin bir edayla yerine getirdikten sonra, girdiğimden beri gözümde kestirdiğim toplardan en yakın olanına doğru hareket edip ilk dokunuşu yapmışım. En uzaktaki adamın tam ayağına düşecek şekilde bir vuruş, niyet öyle ama akıbet bazen niyetimin farkında olmuyordu. Olsun bir sürü oyuncu vardı içeride sonuç olarak.

Biri olmasa diğerinin ayağına ya da kafasına yakın bir yerlerdeki koordinatlardan geçiyordu elbet. Azcık da onlar uzansın hem dokunmak için. Ama bu konuda hiç mütevazı olmayacağım, birçoğunda hedefimle buluştururdum o yuvarlak meşini.

Bazen ısınırken topu önüme katardım, koşu yaptığım yerde maç başlayana kadar, sahayı iki uzun uç arasında tempolu koşarken, tanıdığım bütün büyük ünlü oyunculara hayalen çalım aratarak ilerlerdim. Ani durur, ters döner işte kendimce, görenlerin şaşkınlıkla waaauuooowww gibi sesler çıkartacağına inandığım hareketler yapardım!

Maç başladı, bir kaç dakika sonra ilk nefes darlığı, ci-

ğerlerin isyanı da peşinden. Başta biraz ağrı, dizlerde titreme, hafif terlemeyle gelen durma gerekliliği. O zaman öne eğilerek iki elimi diz kapaklarımın üzerine koyup, nefes düzenlemesi yapıp normale dönmüştüm birçok maç başı gibi. Artık on Maradona, beş Pele, bir kaçta Türk oyuncuların gücüne ulaşmışım.

Sanıyorum ilk devre o koşuşturmacayla bitti ama ne zaman bu vakit geçmişti hiç anlamamışım yine. Zaten zamanın en sevdiğimiz şeyleri yaparken, mutlu ve huzurluyken bize bir garezi olduğuna o zamandan inanmışım. Başka türlü koşuyordu vicdansız akrep yelkovan, daha bir gençleşiyorlardı adeta.

Hayyam'ın: "Kalabalığın farkına bile varmadığı kısacık bir an, Âşık içinse bir sonsuzluktan bu Zamanın iki yüzü var" dediği gibi.

Sonradan bu hıza kaç defa yakalandım diye düşündüm de, elimin parmaklarını ikinci tura dönmedi sayı. Neyse, yerler değiştirildi az mola verildi ve ikinci devresi başladı maçın. Sahanın yan tarafındaki izleyiciler nasıl bir akıyor yanımdan ben koşarken, öyle böyle değil. O an zannediyorsunuz ki herkesin gözü sizde. Dünya kupasını alacaksa bu oyuncu alır konuşmaları yetiştirebiliyor sadece hızıma.

Bir ara orta alanda rakip kaleye doğru giderken top bana geldi. İleri vurdum biraz, ayağımın ucuyla Ve koşturamazdım. Sağ ayağımı öne doğru atıp topa vuracağım anda birisi topa dokundu Ve top ayağımın altında kaldı. Sağ ayağımla topa basıp, koşuyor olduğumdan sol ayağımı da havaya kaldırıncaya, dengemi kaybettiğim gibi ayaklarım başımdan yukarı kalktığını gördüm.

Ne olduğunu anlayamadan büyük bir gürültü oldu, başımın arka kısmının üzerine düşmüştüm, vücudum hala yukarıda iken.

Sonrası karanlık.

Gözümün önünde dolaşan bir kaç kişi, değişik konuşmalar kopuk kopuk. Oturuyorum, kıyafetlerim üzerimde ama maç nerede?

Arabadayız, arkadaş konuşuyor, bende cevaplıyorum duymadığım şeyler.

Sonra normale dönüyor yavaş yavaş her şey.

Maçın kalanını tamamlamışım, yine rüzgâr gibi yanlardan koşup, hiçbir şey olmamışçasına. Maçı bitirmişim, üzerimi değiştirmişim, arkadaşla yola çıkmışız ve daha birkaç şey daha, ama bende hiç birisi yoktu.

O dönem bende hala karanlık ve o akşamdan Sonra yaptığım hiçbir şeyden sorumlu değilim..

A•KALEMLER

Şiir Vakti Dergisinin Ekidir.

Sahibi : **S.TUNÇBİLEK**

G. Yayın Yönetmeni: **Selim TUNÇBİLEK**

Y. İşleri Müdürü: **Mehmet TUNÇBİLEK**

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No:4/C Melikgazi - Kayseri

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

e-posta: akalemlerdersisi@gmail.com

Yıllık Abone : 60 TL.

Kurumsal Abone :100 TL.

Baskı : Geçit Ofset

Satış : www.epazardanal.com

